

Dne 22.9.2006 schválena

Landor

čj.: KÚJOK 15554/2006.022L/4-6

**KRAJSKÝ ÚŘAD
JIHOČESKÝ KRAJ**
odbor životního prostředí,
zemědělství a lesnictví

U Zimního stadionu 1952/2
370 76 České Budějovice (9)

PLÁN PÉČE

PRO OBDOBÍ 2006 - 2015

Pro období: 2006 - 2015

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA

KUTINY

Prosinec 2005

EIA SERVIS s.r.o.
České Budějovice

Plán péče

Přírodní památka Kutiny

Pro období: 2006 - 2015

1. Základní identifikační a popisné údaje

1.1. Evidenční kód ZCHÚ, kategorie IUCN : 1841, přírodní památka

1.2. Platný právní předpis nebo rozhodnutí o vyhlášení ZCHÚ:

Vydal: Okresní úřad v Táboře
Číslo: 7/1996
Datum: Nařízení ze dne 21.11.1996

1.3. Územně správní členění, překryv s jinými chráněnými územími a příslušnost k soustavě Natura 2000

Kraj:	Jihočeský
Obec s rozšířenou působností třetího stupně:	Soběslav
Obec:	Hlavatce
Katastrální území:	Hlavatce
Obec:	Vlastiboř
Katastrální území:	Svinky

Národní park:	nenachází se
Chráněná krajinná oblast:	nenachází se
Jiný typ chráněného území:	nenachází se

Natura 2000	
Ptačí oblast:	nenachází se
Evropsky významná lokalita	nenachází se

Orientační mapa a vymezení zájmového území viz Přílohy č. 1 a 2.
Mapa systému Natura 2000 viz Příloha č. 6.

1.4. Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí:

Aktuální stav byl zjištěn na Katastrálním úřadě pro Jihočeský kraj, katastrálním pracovišti v Táboře v květnu roku 2005. Podklady z katastrálního úřadu (Kopie katastrální mapy, kopie mapy pozemkového katastru a Informace o parcelách KN a ZE (z PK) jsou Přílohami č. 3 a 4.

Zvláště chráněné území

Parcela č. dle KN	Parcela č. dle PK	Druh pozemku	Způsob využití	Výměra celková (m ²)	Výměra v ZCHÚ (m ²)	List vlastnictví	Vlastník
Katastrální území: Hlavatce							
979/2	980/3	Trvalý travní porost		5 877	5 877	10001	Obec Hlavatce
Katastrální území: Svinky							
461/2	461	Vodní plocha	Rybník	2 111	2 111	129	Panství Bechyně a.s.
Celkem				7 988 m², tj. 0,7988 ha			

Ochranné pásmo

Ochranné pásmo není speciálně vyhlášeno. Podle ustanovení § 37 odst. 1 zákona ČNR č. 114/92 Sb. je jím území do vzdálenosti 50 m od hranic zvláště chráněného území. Následující tabulka uvádí přehled parcel, které, nebo jejichž část, je součástí tohoto ochranného pásma ze zákona.

Parcela č. dle KN	Parcela č. dle PK	Druh pozemku	Způsob využití	List vlastnictví	Vlastník
Katastrální území: Hlavatce					
980/4	980/4	Trvalý travní porost		222	Pí Menglerová, Svinky
	979			222	Pí Menglerová, Svinky
979/1	979	Trvalý travní porost		222	Pí Menglerová, Svinky
966/1	980/3	Vodní plocha	Vodní tok	10001	Obec Hlavatce
982	980/3	Trvalý travní porost		10001	Obec Hlavatce
	981			190	p. Vaněk, pí Vaňková, Hlavatce
Katastrální území: Svinky					
463	463	Vodní plocha	Zamokřená plocha	129	Panství Bechyně a.s.
461/1	461	Vodní plocha	Rybník	129	Panství Bechyně a.s.

1.5. Výměra ZCHÚ podle parcelního vymezení

Výměra všech lesních pozemků (PUPFL) podle parcelního vymezení	0 ha
Výměra všech zemědělských pozemků (ZPF) podle parcelního vymezení	0,5877 ha
Výměra všech vodních ploch a toků podle parcelního vymezení	0,2111 ha
Výměra všech zastavěných ploch včetně komunikací podle parcel. vymezení	0 ha
Celková výměra ZCHÚ	0,7988 ha

1.6. Hlavní předmět ochrany

1.6.1. Předmět ochrany podle zřizovacího předpisu

V nařízení Okresního úřadu Tábor ze dne 21. 11. 1996 je ve článku 1: Vymezení přírodní památky a její poslání uvedeno: „Posláním přírodní památky je ochrana zvláště chráněných druhů rostlin, zejména hořepníku lučního (*Gentiana pneumonanthe*) a všivce bahenního (*Pedicularis palustris*)“.

1.6.2 Hlavní předmět ochrany – současný stav

A. společenstva

Název společenstva	Podíl plochy v ZCHÚ	Popis biotopu společenstva
Vlhká louka svazu Molinion s přechody ke společenstvu svazu Calthion	cca 80 %	Vegetačně pestrá louka s výskytem zvláště chráněných druhů rostlin. Od okrajů silný tlak třtiny křovištní.

B. druhy

Rostliny:

Název druhu	Aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	Stupeň ohrožení	Popis biotopu druhu	Zdroj údajů
Hořec hořepník <i>Gentiana pneumonanthe</i>	Cca 50 kvetoucích exemplářů	Silně ohrožený dle zákona	Moliniová louka v SV části PP, v pásu podél napřímeného koryta potoka	Vlastní průzkum 2005
Kosatec sibiřský <i>Iris sibirica</i>	Jeden mohutný trs	Silně ohrožený dle zákona	Moliniová louka – centrální část	Vlastní průzkum 2005
Prstnatec májový <i>Dactylorhiza majalis</i>	Cca 20 exemplářů	Ohrožený dle zákona	Vlhčí jižní část PP	Vlastní průzkum 2005
Krušík bahenní <i>Epipactis palustris</i>	V roce 2005 nebyl nalezen	Silně ohrožený dle zákona	Luční druh	Zřizovací předpis Minulý plán péče
Ptačinec bahenní <i>Stellaria palustris</i>	Několik trsů	Silně ohrožený dle ČK	Vlhčí jižní část PP	Vlastní průzkum 2005
Zábělník bahenní <i>Comarum palustre</i>	Porosty Vitalní populace	Ohrožený dle ČK	Vlhčí jižní část PP	Vlastní průzkum 2005
Kozlík dvoudomý <i>Valeriana dioica</i>	Desítky exemplářů Vitalní populace	Ohrožený dle ČK	Vlhčí jižní část PP	Vlastní průzkum 2005

Ostřice Hartmanova <i>Carex hartmanii</i>	Desítky exemplářů Vitální populace	Ohrožený dle ČK	Vlhčí jižní část PP	Vlastní průzkum 2005
Srpice barvířská <i>Serratula tinctoria</i>	Porosty Vitální populace	Vzácnější dle ČK	Více v jižní části PP	Vlastní průzkum 2005
Svízel severní <i>Galium boreale</i>	Desítky exemplářů Vitální populace	Vzácnější dle ČK	Všude, více v jižní části PP	Vlastní průzkum 2005

Ve sloupci stupeň ohrožení je uvedeno zařazení druhu do jedné ze tří kategorií dle vyhlášky č. 395/1992 k zákonu ČNR č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (uvedeno „dle zákona“). Pokud druh není zvláště chráněn ve smyslu uvedeného zákona, pak je stupeň ohrožení převzat z publikace Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech (Chán a kol. AOPK 1999).

Živočichové

Název druhu	Aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	Stupeň ohrožení	Popis biotopu druhu	Zdroj údajů
ropucha obecná (<i>Bufo bufo</i>)	Několik ex.	Ohrožený druh	Vrbové křoviny	Vlastní průzkum 2005
užovka obojková (<i>Natrix natrix</i>)	Jednotlivě	Ohrožený druh	Mokré louky	Vlastní průzkum 2005
vlaštovka obecná (<i>Hirundo rustica</i>)	Nehnízdící druh, přelet	Ohrožený druh		Vlastní průzkum 2005

Ve sloupci stupeň ohrožení je uvedeno zařazení druhu do jedné ze tří kategorií dle vyhlášky č. 395/1992 k zákonu ČNR č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Druhy evidované v publikaci Červená kniha (Sedláček a kol. 1988, Baruš a kol. 1989), které nejsou současně zvláště chráněné dle zákona č. 114/1992 Sb., nebyly v území zaznamenány.

Podrobný rozbor fauny a flóry přírodní památky je obsažen v Příloze č. 8 plánu péče Biologický průzkum.

1.7 Dlouhodobý cíl péče

Území přírodní památky Kutiny je územím, kde dlouhodobým cílem je zachování hodnotného ekosystému druhotného bezlesí, který je současně biotopem zvláště chráněných druhů rostlin. Zachování tohoto ekosystému je možné pouze prostřednictvím trvalé péče.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1. Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Přírodní památka Kutiny se nachází v severní části Jihočeského kraje cca 14 km JZ od Tábora a 13 km SZ od Veselí nad Lužnicí. Rozkládá se na severním břehu rybníka Nový, který je jedním z rybníků početné rybníční soustavy na Bechyňské potoku. Jedná se o vlhké a střídavě vlhké louky a mokřiny na břehu rybníka se vzácnými rostlinnými druhy.

Dle geomorfologického členění se přírodní památka nachází v soustavě Českomoravské, na nejsevernějším okraji geomorfologického celku Třeboňská pánev, okrsku Borkovická pánev. Nadmořská výška území se pohybuje v rozmezí cca 449 - 452 m n.m. Expozice je nepatrná, převažuje mírný úklon k jihu (k rybníku Nový). Klimaticky spadá území rezervace do mírně vlhkého vrchovinového okrsku mírně teplé oblasti, suma srážek cca 600 mm, průměrná roční teplota cca 7°C. Geologickým podkladem zájmového území je pararula, překrytá deluviofluviálními hlínami a pleistocenními písčítými hlínami, podél toku holocenními splachovými hlínami. Půdním typem jsou gleje a pseudogleje. Přírodní památka se nachází v povodí 1-07-04-002 Bechyňský potok po Blatskou stoku a Olešenský potok (Příloha č. 5). Přírodní památka Kutiny se rozkládá na severním břehu rybníka Nový, který je jedním z rybníků početné rybníční soustavy na Bechyňské potoku.

Vegetaci je podrobně věnován rozbor v kapitole 2.5. *Současný stav ZCHÚ a přehled dílčích ploch*. Porost je charakteru střídavě vlhkých bezkolencových luk svazu Molinion, v jižní části blíže rybníku s přechodem k podmáčeným stanovištím svazu Calthion. Méně jsou zastoupeny dřevinné formace v pobřežní zóně a březovém lesíku.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů:

Název druhu	Aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	Kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	Poznámka
Hořec hořepník <i>Gentiana pneumonanthe</i>	Cca 50 kvetoucích exemplářů	Silně ohrožený	Vlastní průzkum 2005
Kosatec sibiřský <i>Iris sibirica</i>	Jeden mohutný trs	Ohrožený	Vlastní průzkum 2005
Prstnatec májový <i>Dactylorhiza majalis</i>	Cca 20 exemplářů	Ohrožený	Vlastní průzkum 2005
Kruštík bahenní <i>Epipactis palustris</i>	V roce 2005 nebyl nalezen	Silně ohrožený	Zřizovací předpis Minulý plán péče
Ropucha obecná <i>Bufo bufo</i>	Několik ex.	Ohrožený	Vlastní průzkum 2005
Užovka obojková <i>Natrix natrix</i>	Jednotlivě	Ohrožený	Vlastní průzkum 2005
Vlaštovka obecná <i>Hirundo rustica</i>	Nehnízdící druh, přelet	Ohrožený	Vlastní průzkum 2005

2.2. Historie využívání území a zásadní pozitivní a negativní vlivy lidské činnosti v minulosti

V minulosti byly na celé ploše louky, které byly extenzivně obhospodařovány, koseny nebo paseny, případně pomocí mělkých stružek částečně odvodňovány. Upuštění od pravidelného obhospodařování a celková eutrofizace okolního prostředí měly za následek částečnou degradaci lučních porostů, šíření agresivních rostlinných druhů a dřevinných náletů.

2.3. Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Přírodní památka Kutiny nezahrnuje lesní pozemky, nevztahuje se na ni LHP.

2.4. Škodlivé vlivy a ohrožení území v současnosti

V rezervační knize nejsou doloženy zásahy údržby přírodní památky. Z charakteru pokryvu lze usuzovat, že území není a nebylo stabilně udržováno. V minulosti byla plocha pravděpodobně ponechána řadu let ladem, pozůstatkem je březový lesík při západním okraji přírodní památky. Poslední roky bylo kosení pravděpodobně rovněž nepravidelné, v louce se silně uplatňuje několik vzrůstných a konkurenčně silných dominant: tužebník jilmový, třtina šedavá, ostřice třeslicovitá a třtina křovištní, které potlačují ostatní druhy. V louce se soliterně prosadily keřové vrby, které by při pravidelném kosení neměly šanci vzrůst.

Největším nebezpečím pro přírodní památku Kutiny je v současné době šíření třtiny křovištní (*Calamagrostis epigeios*). Třtina zatahuje louku plíživě od okrajů, zejména od západního okraje, a v současné době je skoro problém stanovit, kde dosud není. S nárůstem vitality třtiny křovištní klesá druhová bohatost floristicky cenných taxonů v lučním porostu. Relativně nejzachovalejší je pás při východním okraji přírodní památky, v němž vegetuje populace hořce hořepníku (*Gentiana pneumonanthe*), a jihovýchodní část s vlhkomilnými taxony (*Comarum palustre*, *Carex hartmanii*, *Dactylorhiza majalis*, *Serratula tinctoria*, *Valeriana dioica*, *Stellaria palustris*).

Z ostatních vlivů ohrožujících území možno jmenovat zarůstání nálety dřevin a eutrofizaci lokality splachy z okolních pozemků.

2.5. Současný stav ZCHÚ a přehled dílčích ploch

Na základě terénního průzkumu provedeného během vegetační sezóny roku 2005 byla plocha přírodní památky rozdělena na tři základní typy vegetace:

1. Vlhká louka
2. Březový lesík
3. Pobřežní zóna

V následujícím textu jsou jednotlivé typy ploch stručně charakterizovány.

Plocha č. 1: Jedná se o nejcennější formaci, pro niž byla přírodní památka zřízena. Porost je charakteru střídavě vlhkých bezkolencových luk svazu Molinion, v jižní části blíže rybníku s přechodem k podmáčeným stanovištěm svazu Calthion. Významně je zastoupeno spektrum druhů typických pro moliniové louky, jako: bezkoleneček modrý, bukvice lékařská, svízel severní, čertkus bahenní, řebříček bertrám, olešník kmínolistý, srpice barvířská, krvavec toten (*Molinia caerulea*, *Betonica officinalis*, *Galium boreale*, *Succisa pratensis*, *Achillea ptarmica*, *Selinum carvifolia*, *Serratula tinctoria*, *Sanguisorba officinalis*). V jižní části přírodní památky blíže rybníku, která je vlhčí, roste kromě jiného zábělník bahenní, ostřice Hartmanova, kozlík dvoudomý, ptačinec bahenní (*Comarum palustre*, *Carex hartmanii*, *Valeriana dioica*, *Stellaria palustris*). Druhová bohatost není v louce rovnoměrná, místy dominuje ostřice třeslicovitá, třtina šedavá a tužebník jilmový (*Carex brizoides*, *Calamagrostis canescens*, *Filipendula ulmaria*), od okrajů, zejména západních, pak třtina křovištní (*Calamagrostis epigeios*) – viz níže.

Nejpozoruhodnějším prvkem květeny přírodní památky je poměrně početná populace hořce hořepníku (*Gentiana pneumonanthe*) čítající v roce 2005 desítky kvetoucích jedinců. Populace není rozptýlena v louce rovnoměrně, ale soustřeďuje se v pásu podél napřímeného drobného toku, který je zaústěn do Nového rybníka v severovýchodní části přírodní památky. Z dalších pozoruhodných druhů květeny byla zaznamenána nepočetná populace prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*) v jihozápadní části PP pod březovým lesíkem čítající do 10 ks a jeden trs kosatce sibiřského (*Iris sibirica*) v centrální části.

Floristicky bohatá louka, která je hlavní formací přírodní památky Kutiny, je od okrajů, zejména západních, silně prorůstána třtinou křovištní (*Calamagrostis epideios*). Při západním okraji se místy jedná skoro o monokulturu, která potlačila všechny cennější druhy původní louky. Je těžké stanovit hranici, kam až třtina křovištní prorostla a kam dosud nikoliv, neboť její jednotlivá stébla, v porostu snadno přehlédnutelná, se objevují skoro v celé ploše. Celkově lze konstatovat,

že nejméně napadené jsou východní a jihovýchodní okraje, které jsou zároveň floristicky nejbohatší. Nepřímá úměra zastoupení třtiny křovištní a floristické bohatosti je v přírodní památce dobře patrná (čím větší zastoupení třtiny křovištní v porostu, tím nižší druhová bohatost floristicky cenných taxonů).

Plocha č. 2: Při západním okraji přírodní památky se nachází nevelký březový lesík pravděpodobně náletového původu. Z botanického hlediska se jedná o formaci prakticky bezcennou, v podrostu bříz vegetuje populace třtiny křovištní, která se šíří do okolí, nicméně z hlediska zoologického může být vnímána spíše pozitivně (hnízdí příležitost ptáků, úkryt drobných savců). Lesík v současném stavu již není efektivní likvidovat, pravidelným kosením okolo je však nutno zabránit rozšiřování bříz z náletu a třtiny z podrostu lesíka do okolní floristicky bohaté louky.

Plocha č. 3: Součástí přírodní památky je krátký úsek pobřežní zóny sousedního Nového rybníka. Porost tvoří především pobřežní dřeviny, zejména keřové vrby (*Salix cinerea*, *S. aurita*, *S. fragilis*). Směrem do rybníka je vytvořen úzký litorál, v němž dominuje zblochan vodní (*Glyceria maxima*). Podrost hustých vrb je vlivem zastínění nepatrný, v jejich okraji směrem do louky byly již zaznamenány zajímavější druhy jako: smldník bahenní a ptačinec bahenní (*Peucedanum palustre*, *Stellaria palustris*). Pobřežní zóna v současné podobě je pro přírodní památku přijatelná, kosením je nutno omezit rozšiřování vrbových porostů na úkor floristicky bohatých lučních porostů.

Rozbor současného stavu ZCHÚ podle dílčích ploch (mapka) je Přílohou č. 7 plánu péče. Tabulka doporučených zásahů podle dílčích ploch je obsahem kapitoly 3.1.

2.6. Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních zásahů do ZCHÚ a závěry pro další postup

V rezervační knize nejsou doloženy zásahy údržby přírodní památky. Minulý plán péče stanovil jako údržbu kosení v polovině října plus jednou za 2-3 roky kosení v červnu, plochy prorostlé třtinou pak kosit 2-3x ročně, dále odstranění náletových bříz. Z charakteru pokryvu lze usuzovat, že území není a nebylo stabilně udržováno. Břízy vytvořily v současné době při západním okraji přírodní památky březový lesík. V louce se silně uplatňuje několik vzrůstných a konkurenčně silných dominant: tužebník jilmový, třtina šedavá, ostřice třeslicovitá a třtina křovištní, které potlačují ostatní druhy. Největším nebezpečím pro přírodní památku Kutiny je v současné době šíření třtiny křovištní (*Calamagrostis epigeios*). Třtina zatahuje louku plíživě od okrajů, zejména od západního okraje, a v současné době je skoro problém stanovit,

kde dosud není. S nárůstem vitality třtiny křovištní klesá druhová bohatost floristicky cenných taxonů v lučním porostu. Relativně nejzachovalejší je pás při východním okraji přírodní památky, v němž vegetuje populace hořce hořepníku (*Gentiana pneumonanthe*), a jihovýchodní část s vlhkomilnými taxony (*Comarum palustre*, *Carex hartmanii*, *Dactylorhiza majalis*, *Serratula tinctoria*, *Valeriana dioica*, *Stellaria palustris*).

Ideálním managementem pro hořcovou louku by byla extenzivní pastva. Jelikož takový management je prakticky nerealizovatelný, pastvu musí suplovat kosení. Kosení není zcela ideální a pro hořce je kosení provedené standardním způsobem (1x ročně v červenci) naprosto nevhodné a znamenalo by zánik populace. Aby populace nebyla kosením oslabována, je nutné rostliny nechat odkvést a dozrát semena, v praxi to znamená porost pokosit až v říjnu. Zcela výjimečně je možno porost pokosit brzy na jaře (v květnu), kdy rostliny ještě obrazí a vykvetou, nicméně jarní kosení populaci oslabuje a nelze je uplatnit stabilně. Z popsanych důvodů je nutno plochu s hořci přes léto ponechat a pokosit až v říjnu, kosení není nutné aplikovat každoročně, stačí 1x za dva roky.

Jak je výše uvedeno, plocha přírodní památky je pod silným tlakem třtiny křovištní. Porosty třtiny je naopak žádoucí kosit co nejčastěji, nejlépe 3x ročně, aby populace byla oslabena a nerozšiřovala se. Kosení je vhodné provést na přelomu května a června, poté v červenci a poté ještě na podzim, třeba spolu se segmentem s hořci. Kosení nejméně 2x ročně je nutností.

Ostatní vlhkou louku, na níž není populace hořce ani třtiny křovištní, je vhodné kosit v režimu, jaký je obvyklý pro jednosečné vlhké louky: jedenkrát ročně v červenci. Trs kosatce sibiřského je vhodné z kosené plochy vynechat, v říjnu pak, při kosení plochy s hořci, je možné olámat zralé tobolky a semena vysít do okolí trsu, čímž by se mohla jeho populace zvětšit.

Kromě managementu přímo uvnitř ZCHÚ je nutno nepřipustit hnojení okolních lučních porostů alespoň v šíři ochranného pásma (50 m pruh kolem hranice přírodní památky) kejdou, zorání a polaření, rozmetání umělých hnojiv nebo používání pesticidů. Rozmetání hnoje lze připustit, nicméně i při použití tohoto druhu statkového hnojiva je vhodné vynechat ochranné pásmo přírodní památky.

2.7. Stanovení prioritních zájmů ochrany přírody v případě možné kolize

Prioritní zájmy ochrany území se odvíjí od předmětu ochrany stanoveného vyhláškou. Předmětem ochrany dle vyhlášky jsou zvláště chráněné druhy rostlin v území se vyskytující.

Management je tedy nutné podřídít nárokům hořce hořepníku, jehož početná populace v louce přežívá. Podrobně je tato problematika rozebrána v předcházející kapitole.

3. Plán zásahů a opatření

3.1. Výčet, popis a lokalizace plánovaných zásahů ve ZCHÚ

V následujících dvou kapitolách jsou popsány jednotlivé navrhované zásahy. V kapitole 3.1.1. *Rámcová směrnice péče* jsou zásahy popsány obecně pro celé území, v kapitole 3.1.2. *Zásahy a opatření na pozemcích mimo lesní porosty* jsou tabulkovou formou rozepsány konkrétní zásahy pro jednotlivé dílčí plochy uvnitř přírodní památky.

3.1.1. Rámcová směrnice péče

Péče o luční porosty:

Typ managementu	Kosení, shrabání a odvoz hmoty
Vhodný interval	Plocha bez třtiny (1a) 1x ročně Plocha s hořci (1b) 1x za dva roky Plocha se třtinou (1c) 3x ročně
Minimální interval	Plocha bez třtiny (1a) 1x ročně Plocha s hořci (1b) 1x ročně Plocha se třtinou (1c) 2x ročně
Pracovní nástroj	Lehká mechanizace a ruční nástroje
Kalendář pro management	Plocha bez třtiny (1a): 2. ½ července Plocha s hořci (1b): 2. ½ října Plocha se třtinou (1c): 1. ½ června, 2. ½ července, 2. ½ října
Upřesňující podmínky	Viz kapitola 3.1.2. <i>Zásahy a opatření na pozemcích mimo lesní porosty</i>

Péče o rostliny:

Péče o rostliny je realizována údržbou jejich biotopu. Nejcennějším taxonem je hořec hořepník, rostoucí v severovýchodní části ZCHÚ. Tato plocha bude kosena až po odkvětu a vysemenění hořce, tedy ve druhé polovině října. Zbytek louky bude kosena ve druhé polovině července. Okraje prorostlé třtinou křovištní bez zvláště chráněných druhů rostlin budou koseny 2x – 3x ročně.

Péče o živočichy:

Přírodní památka Kutiny plní částečně i funkci refugia pro některé živočichy, zejména bezobratlé. Zachování stávajícího charakteru přírodní památky je předpokladem i zachování stávajících společenstev bezobratlých živočichů uvnitř ZCHÚ.

3.1.2. Zásahy a opatření na pozemcích mimo lesní porosty

Označení	Výměra cca (ha)	Stručný popis	Doporučený zásah	Naléhavost	Interval provádění	Termín provedení
1a	0,24	Vlhká louka floristicky bohatá	Kosení, shrabání, odvoz, ponechat kosatec sibiřský	1	1x ročně	2. ½ července
1b	0,12	Moliniová louka s hořcem hořepníkem	Kosení, shrabání, odvoz	1	1x ročně	2. ½ října
1c	0,28	Vlhká louka se třtinou křovištní	Kosení, shrabání, odvoz	2 1	3x ročně 2x ročně	1. ½ června 2. ½ července 2. ½ října
2	0,04	Březový lesík	Ponechat			
3	0,12	Pobřežní zóna	Ponechat			

Stupně naléhavosti: 1. stupeň: zásah naléhavý, nezbytný pro zachování předmětu ochrany
2. stupeň: zásah vhodný, doporučený
3. stupeň: zásah odložitelný

Pokud jsou v tabulce uvedeny dva stupně naléhavosti, je chápán zásah s nižším stupněm jako vhodný, zásah s vyšším stupněm jako nezbytný pro zachování předmětu ochrany (př.: Kosení 3x ročně je vhodné, nicméně lze jej omezit na kosení 2x ročně, to však je již nezbytné).

3.3. Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo vyplývá ze zákona č. 114/1992 Sb. V ochranném pásmu se nacházejí trvalé travní porosty a rybník.

Pro trvalé travní porosty nelze připustit hnojení kejdou, použití umělých hnojiv a pesticidů. Na loukách je maximálně možné připustit rozmetání hnoje do dávky 35 t/ha, ale i při použití tohoto druhu statkového hnojiva je nutno vynechat ochranné pásmo přírodní památky. Nelze připustit rozorání luk a polaření, ani dočasné. Nelze připustit úpravu vodního režimu pro tyto louky (melioraci). Při obhospodařování pozemků ochranného pásma je nutno dbát na obecné zásady, jako je nevjíždění na plochu přírodní památky mechanizací, nepoškození travního drnu těžkou technikou, ohněm apod.

3.4. Zaměření a vyznačení ZCHÚ v terénu

Přírodní památka je v terénu vyznačena po obvodu hraničními kůly s pruhovým značením. Některé kůly jsou v dobrém stavu, jiné jsou uhnílé nebo zlomené a leží v trávě. Špatné kůly je nutno nahradit.

Přírodní památka je v současné době vyznačena jednou tabulí se státním znakem v severozápadním cípu. Bylo by vhodné umístit k přírodní památce aspoň jednu tabuli s informačním textem.

3.5. Návrhy potřebných administrativně – správních opatření v území

Návrhy na změnu druhů pozemků, způsobů využívání, změny majetkových nebo nájemních vztahů, stejně jako návrhy na úpravu hranic území, přehlášení apod. nejsou předkládány.

3.6. Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Plocha přírodní památky není využívána pro rekreaci a sport.

3.7. Návrhy na vzdělávací využití ZCHÚ

Na okraji přírodní památky bude umístěna tabule s informačním textem.

3.8. Návrhy na průzkum či výzkum ZCHÚ a monitoring

Monitoring populace hořce hořepníku (*Gentiana pneumonanthe*).
Periodická kontrola výskytu ostatních zvláště chráněných druhů rostlin.

4. Závěrečné údaje

4.1. Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací)

Jednorázové zásahy

Druh zásahu	Odhad plochy, délky	Náklady na jednotku (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Pruhové značení po obvodu na nově instalovaných kůlech při hustotě 2 kůly / 100 m	350 m	714 Kč / 100 m	2 500
Nákup a instalace jedné tabule s informačním textem	1 ks	3 213 Kč/tabuli	3 213
Celkem			5 713

Opakované zásahy

Druh zásahu	Odhad plochy (ha)	Orientační náklady za rok (Kč)	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Plocha 1a: Kosení vlhké louky 1x ročně v červenci, shrabání a odvoz	0,24	4 320	43 200
Plocha 1b: Kosení louky s hořci 1x ročně v říjnu, shrabání a odvoz	0,12	2 160	21 600
Plocha 1c: Kosení louky se třtinou křovištní 3x ročně (červen, červenec, říjen), shrabání a odvoz	0,28	15 120	151 200
Celkem		21 600	216 000

4.2. Použité podklady a zdroje informací

Plán péče na období 1996 – 2005
 Rezervační kniha přírodní památky Kutiny
 Chráněná území ČR, svazek VIII. – Českobudějovicko, AOPK 2003
 Seznam zvláště chráněných území ČR, AOPK 2003
 Odborná literatura
 Vlastní terénní průzkum květen - září 2005

4.3. Seznam mapových listů

V Přílohách plánu péče jsou obsaženy tyto mapy:

- Příloha č. 1: Turistická mapa 1 : 50 000
- Příloha č. 2: Základní mapa 1 : 10 000
- Příloha č. 3: Kopie katastrální mapy 1 : 2880

4.4. Vztah k jiným plánům péče pro ZCHÚ

Tento plán péče pro PP Kutiny navazuje na plán péče na období 1996 – 2005.

4.5. Plán péče zpracoval

EIA SERVIS s.r.o.
U Malše 20
České Budějovice
370 01

Datum: 1. 12. 2005

Podpis: _____

5.4. Odborné posouzení AOPK ČR

Plán péče vyhovuje po odborné i věcné stránce. Doporučujeme, aby byl schválen a realizován.

V _____

Dne: _____

Podpis: _____

razítko

5.5. Schválení orgánem ochrany přírody

Potvrzení o schválení plánu péče pro přírodní památku Kutiny na období 2006 – 2015 vydáno pod číslem jednacím:

_____

V _____

Dne: _____

Podpis: _____

razítko

Přílohy plánu péče

- Příloha č. 1: Orientační mapa
Turistická mapa 1 : 50 000
- Příloha č. 2: Zájmové území
Základní mapa 1 : 10 000
- Příloha č. 3: Mapa parcelního vymezení
Kopie katastrální mapy 1 : 2 880
Kopie mapy pozemkového katastru 1 : 2 880
- Příloha č. 4: Informace o parcelách KN a ZE (PK)
Výpis katastrálního úřadu pro Jihočeský kraj, katastrální pracoviště
v Táboře
- Příloha č. 5: Vodohospodářská mapa
1 : 50 000
- Příloha č. 6: Mapování biotopů pro evropský program Natura 2000
Poskytla AOPK České Budějovice
- Příloha č. 7: Rozbor současného stavu ZCHÚ podle dílčích ploch
1 : 1 000
- Příloha č. 8: Biologický průzkum
- Příloha č. 9: Fotodokumentace
- Příloha č. 10: Letecký snímek
- Příloha č. 11: Zápisy z projednání plánu péče
- Příloha č. 12: Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje

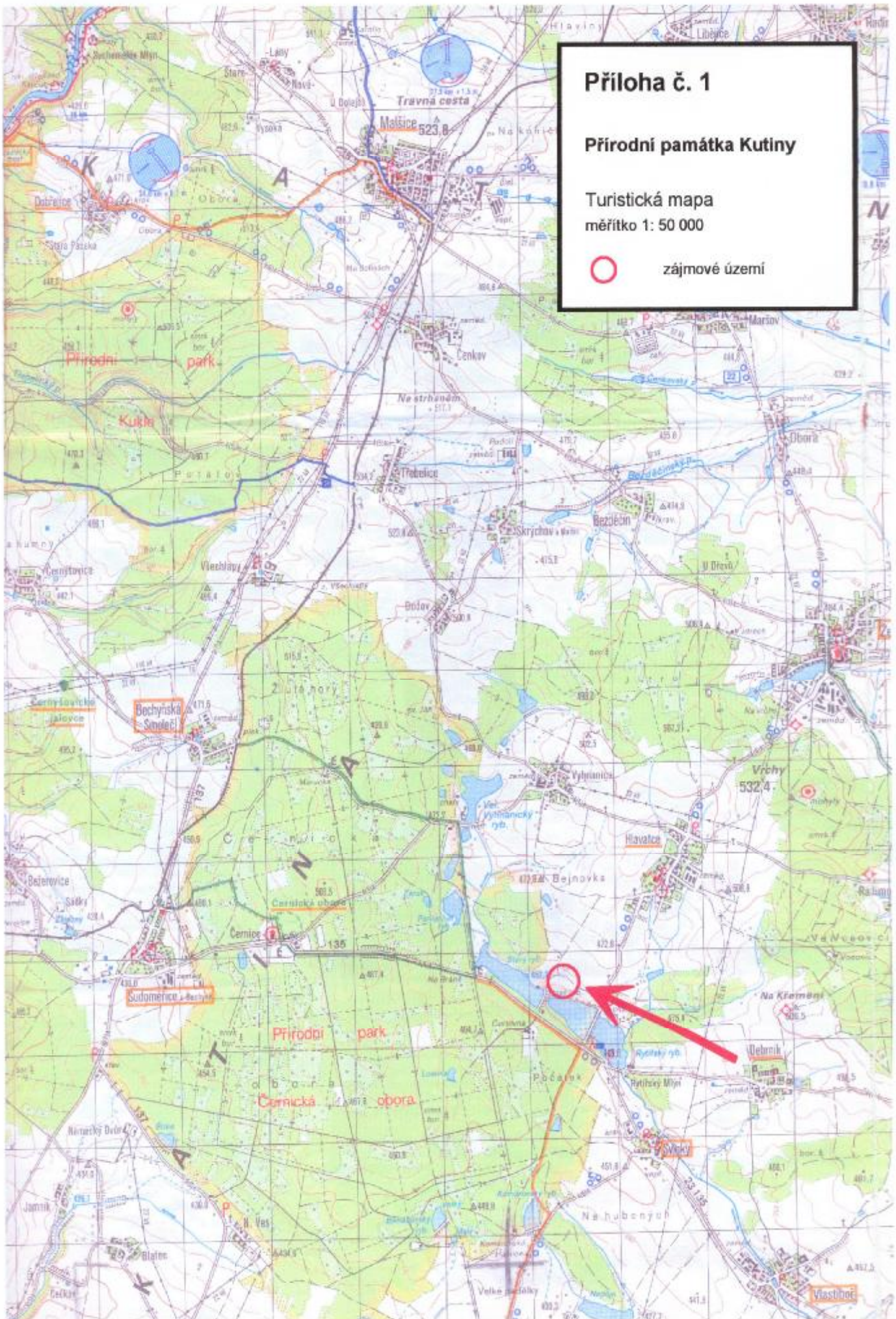

Příloha č. 1

Přírodní památka Kutiny

Turistická mapa
měřítko 1: 50 000

 zájmové území

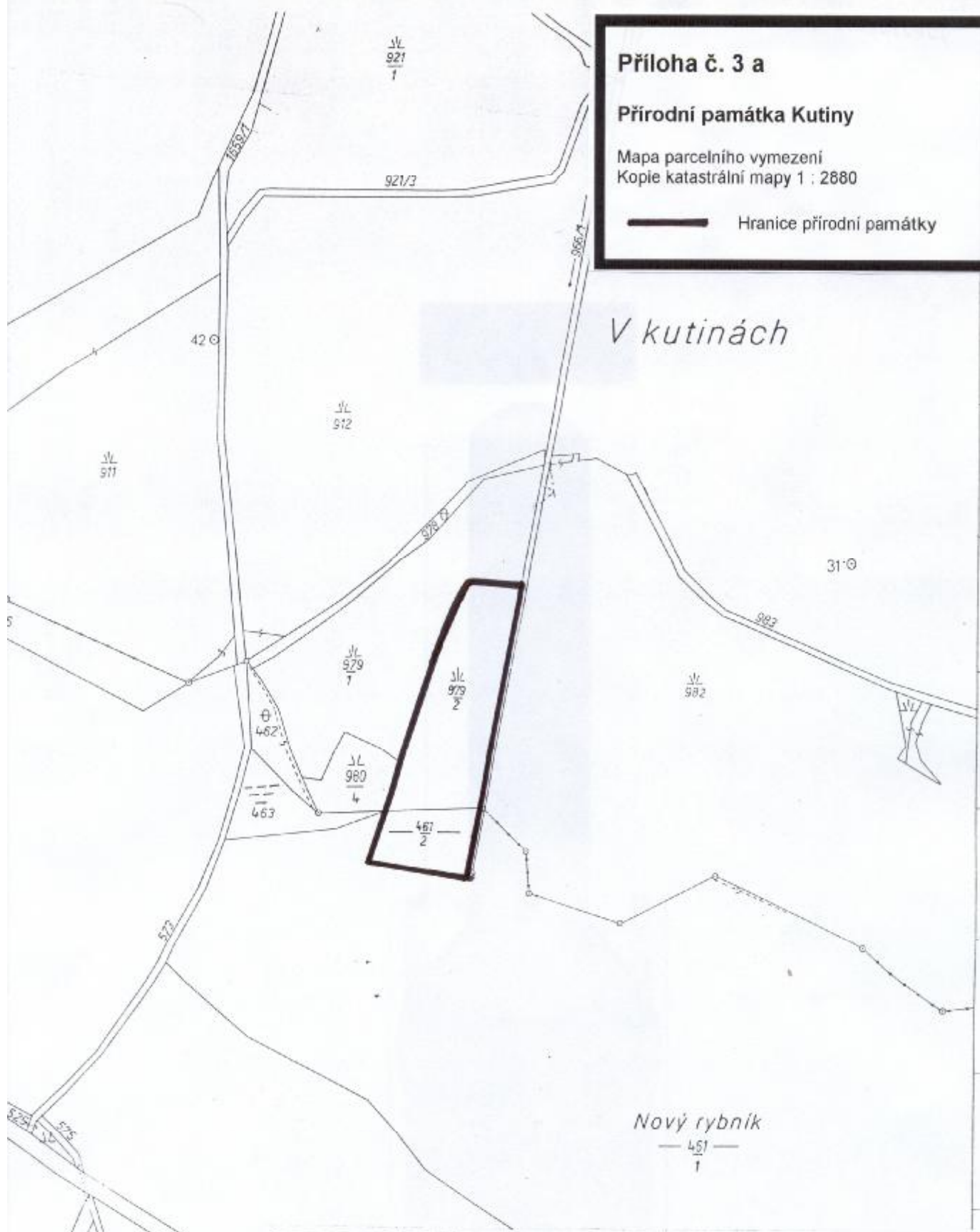

Příloha č. 3 a

Přírodní památka Kutiny

Mapa parcelního vymezení
Kopie katastrální mapy 1 : 2880

 Hranice přírodní památky

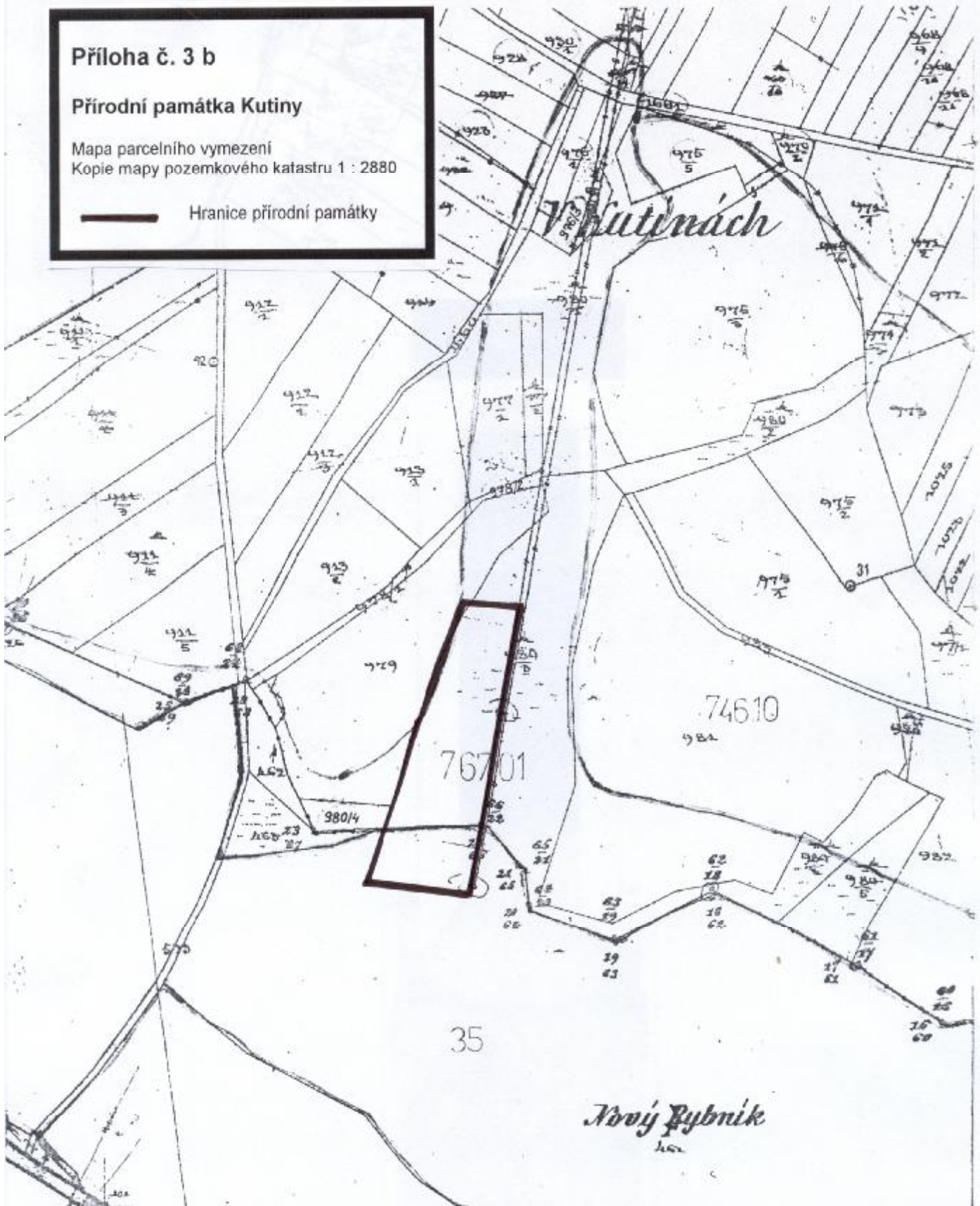
Katastrální úřad pro Jihočeský kraj Katastrální pracoviště Tábor	Okres: Tábor	Obec: <i>Hlavatce</i>	Kat.ú.z.: <i>Hlavatce</i>	
	Č.zak.:PU <i>284C-6/25</i>	Map. list č.: <i>V-27-14</i>	Měřítko <i>1 : 2880</i>	
KOPIE KATASTRÁLNÍ MAPY				
Vyhotovil				
Dne <i>27. 5. 2005</i>				
Vančatová Marie				
		 Podpis, razítko		

Příloha č. 3 b

Přírodní památka Kutiny

Mapa parcelního vymezení
Kopie mapy pozemkového katastru 1 : 2880

 Hranice přírodní památky

Katastrální úřad pro Jihočeský kraj Katastrální pracoviště Tábor	Okres: Tábor	Obec: <i>Hlavatce</i>	Kat.úž.: <i>Hlavatce</i>
	Č.zak.-PU <i>2453/c5</i>	Map. list č.: <i>1-27-14</i>	Měřítko 1 : 2880
KOPIE GRAFICKÉHO PODKLADU S BIJEJ A PARCELAMI ZJEDNODUŠENÉ EVIDENCE			
Kat.území PK	Vyhotavil	Katastrální úřad pro Jihočeský kraj Katastrální pracoviště Tábor <i>Vančatová</i> Podpis, razítko	
	Dne <i>27.5.2005</i>		
	Vančatová Marie		

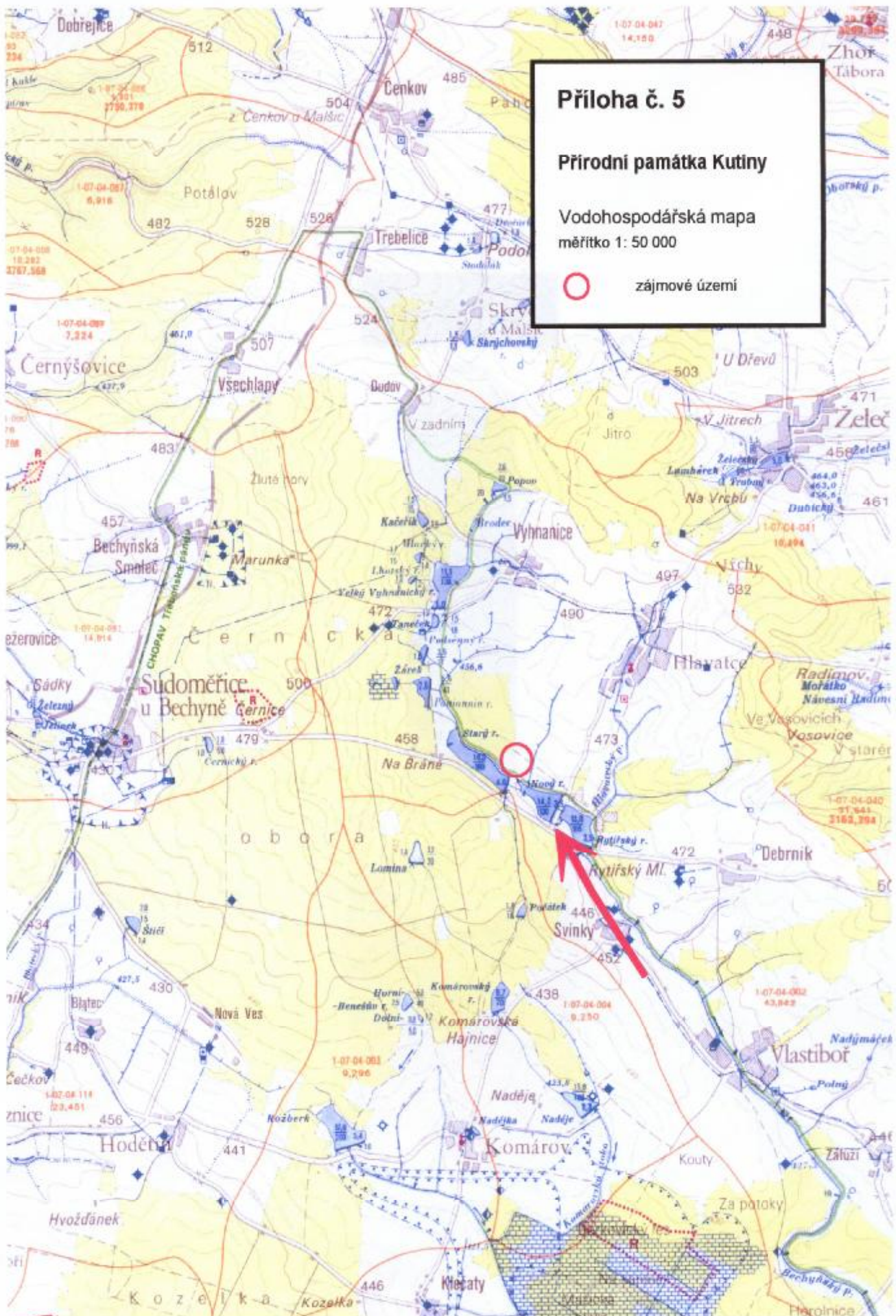
Příloha č. 5

Přírodní památka Kutiny

Vodohospodářská mapa
měřítko 1: 50 000

zájmové území

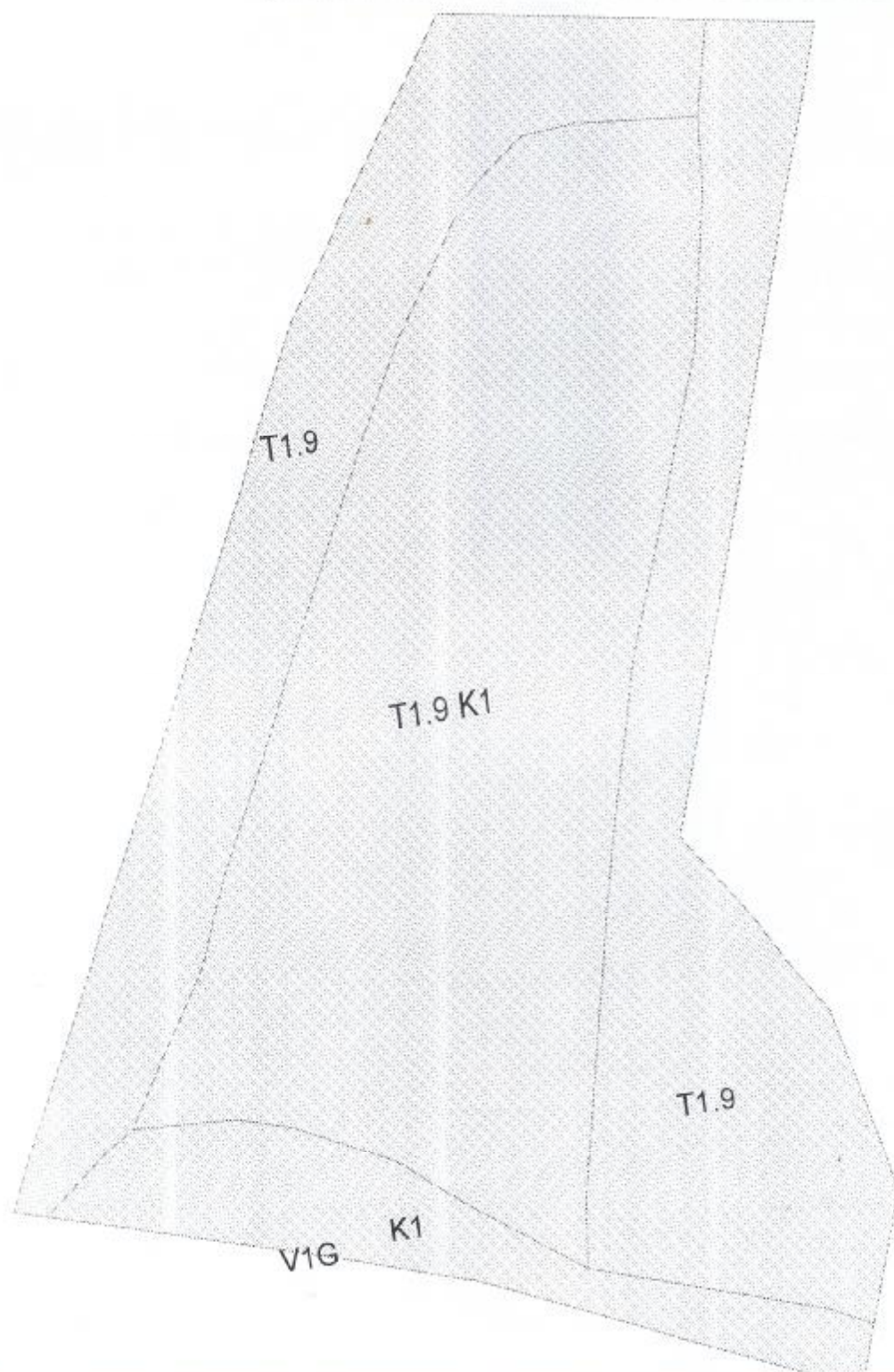
Příloha č. 6

Přírodní památka Kutiny

Mapování biotopů pro evropský program Natura 2000
Poskytla AOPK České Budějovice

LEGENDA

- V1G Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod, bez makrofyt ale s přirozeným dnem a břehem
- T1.9 Střídavě vlhké bezkolencové louky
- K1 Mokřadní vrbiny

Příloha č. 7

Přírodní památka Kutiny

Rozbor současného stavu ZCHÚ
podle dílčích parcel

měřítko 1: 1 000

— hranice PP

LEGENDA

1. Vlhká louka	a) s charakteristickými druhy	
	b) s hořcem hořeplíkem	
	c) s třtinou křovištní	
2. Březový lesík		
3. Pobřežní zóna		

1:1 000

Příloha č. 8

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA

KUTINY

BIOLOGICKÝ PRŮZKUM

Listopad 2005

**EIA SERVIS s.r.o.
České Budějovice**

PŘÍRODNÍ PAMÁTKA KUTINY

Biologický průzkum

Zpracovatel:

RNDr. Vojtěch Vyhnálek CSc., EIA SERVIS s.r.o., České Budějovice
držitel autorizace podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb.
osvědčení č.j. 2721/4692/OEP/92/93 ze dne 11.2.1993

Zpracoval:

Ing. Alexandra Čurnová, EIA SERVIS s.r.o., České Budějovice

Spolupráce:

Doc. RNDr. Jaroslav Boháč, DrSc.
Mgr. Alexandra Příbylová

fauna bezobratlých
fauna obratlovců

Obsah

	strana
1. Úvod	3
2. Flóra vyšších rostlin	4
3. Fauna bezobratlých	13
4. Fauna obratlovců	24

---

1. Úvod

Přírodní památka Kutiny se nachází v severní části Jihočeského kraje cca 14 km JZ od Tábora a 13 km SZ od Veselí nad Lužnicí. Nejbližší obcí je obec Hlavatce vzdálená cca 1,5 km SV od přírodní památky. Území přírodní památky se nachází na pomezí dvou katastrů – a to Hlavatce, což je samostatná obec, a Svinky, které správně náležejí pod obec Vlastiboř. Přírodní památka Kutiny se rozkládá na severním břehu rybníka Nový, který je jedním z rybníků početné rybníční soustavy na Bechyňské potoku.

Přírodní památka Kutiny byla vyhlášena nařízením Okresního úřadu v Táboře dne 21.11.1996 s účinností od 6.12.1996. Její výměra činí cca 0,8 ha. Nadmořská výška památky se pohybuje v rozmezí 449 – 452 m n.m. Přírodní památka obsahuje převážně vlhké a střídavě vlhké louky svazu Molinion s přechody k trvale podmáčeným porostům svazu Calthion.

Předkládaný biologický průzkum byl proveden v rámci vypracování nového plánu péče pro toto chráněné území (platnost starého skončila v roce 2005). Terénní průzkum byl proveden během vegetačního období roku 2005. Jednotlivé obory zpracovávali specialisté (viz zpracovatel u každé kapitoly). Zpracována byla botanika vyšších rostlin, zoologie bezobratlých a zoologie obratlovců.

2. Flóra vyšších rostlin

Zpracovatel: Ing. Alexandra Čurnová

Obecná charakteristika

Podle regionálně fytogeografického členění se zájmové území nachází ve fytogeografické oblasti mezofytikum, obvodu Českomoravské mezofytikum, na pomezí fytogeografického okresu Třeboňská pánev a okresu Votická pahorkatina, podokresu Tábořsko – Vlašimská pahorkatina. Soustava rybníků, na břehu jednoho z nich se přírodní památka Kutiny nalézá, je svým charakterem bližší ještě Třeboňské pánvi. Pro tento fytogeografický okres který se již dále nečlení, je charakteristický suprakolinní vegetační stupeň (kopcovina) s jednotvárnou květenou tvořenou mezofyty, relativně oceanické, srážkově nadbytkové klima (= vztah k průměrné izohyete odpovídající nadmořské výšce fytochorionu), plochý terén, mozaikovitě různorodý substrát: písčité, jílovité, rašelinný a mozaika lesnaté, rybníčnaté a zemědělsky využívané krajiny.

Rekonstrukční vegetací nivy Bechyňského potoka, v níž se přírodní památka rozkládá, jsou luhy a olšiny tříd *Salicetea purpureae*, *Alnetea glutinosae* a *Quercus-Fagetea* (podsvaz *Alnenion glutinoso - incanae*). Širší okolí vyšších poloh paroviny lemující nivu bylo zarostlé kyselou doubravou třídy *Quercetea robori - petraea*.

Jako potenciální vegetace (tj. taková, která by se zde vyvinula, kdyby na ni přestal působit člověk) je v podstatě v celém meziříčí ohybu Lužnice včetně toku Bechyňského potoka mapována biková a/nebo jedlová doubrava (*Luzulo albidae - Quercetum petraeae*, *Abieti - Quercetum*). Protože měřítko této mapy je poměrně hrubé, je možno předpokládat, že alespoň v malé míře by se v nivě Bechyňského potoka vyvinula střemchová doubrava a olšina (spol. *Quercus robur - Padus avium*, spol. *Alnus glutinosa - Padus avium*) s ostřicí třeslicovitou (*Carex brizoides*), místy v komplexu s mokřadními olšinami (*Carici elongatae - Alnetum*) a společenstvy rákosin a vysokých ostřic (*Phragmito - Magnocaricetea*), stejně jako na horním toku Lužnice.

Stávající vegetační charakteristika

V souvislosti s vypracováním plánu péče pro toto zvláště chráněné území byl během vegetační sezóny roku 2005 proveden terénní průzkum. Výsledky tohoto terénního průzkumu jsou popsány a shrnuty v následujícím textu.

Charakter vegetace přírodní památky není příliš rozmanitý. To je dáno již rozlohou, která je plošně velmi malá (cca 0,8 ha). V podstatě by se plochy vegetačního pokryvu daly rozdělit na tři typy vegetace:

- Vlhká louka
- Březový lesík
- Pobřežní zóna

Vlhká louka

Území přírodní památky je relativně velmi malé, jedná se prakticky o jedinou floristicky bohatou louku podél levostranného přítoku Bechyňského potoka. Porost je charakteru střídavě vlhkých bezkolencových luk svazu Molinion, v jižní části blíže rybníku s přechodem k podmáčeným stanovištím svazu Calthion. V louce místy dominuje ostřice třeslicovitá, třtina šedavá a tužebníček jilmový (*Carex brizoides*, *Calamagrostis canescens*, *Filipendula ulmaria*), od okrajů, zejména západních, pak třtina křovištní (*Calamagrostis epigeios*).

V louce přírodní památky je významně zastoupeno spektrum druhů typických pro moliniové louky, jako: bezkolencec modrý, bukvice lékařská, svízel severní, čertkus bahenní, řebříček bertrám, olešník kmínolistý, srpice barvířská, krvavec toten (*Molinia caerulea*, *Betonica officinalis*, *Galium boreale*, *Succisa pratensis*, *Achillea ptarmica*, *Selinum carvifolia*, *Serratula tinctoria*, *Sanguisorba officinalis*). V jižní části přírodní památky blíže rybníku, která je vlhčí, roste kromě jiného zábělník bahenní, ostřice Hartmanova, kozlík dvoudomý, ptačinec bahenní (*Comarum palustre*, *Carex hartmanii*, *Valeriana dioica*, *Stellaria palustris*). Z uvedeného spektra významných druhů je zřejmé, že přírodní památka Kutiny představuje botanicky pozoruhodnou lokalitu v širším území.

Nejpozoruhodnějším prvkem květeny přírodní památky je poměrně početná populace hořce hořepníku (*Gentiana pneumonanthe*) čítající v roce 2005 desítky kvetoucích jedinců. Populace není rozptýlena v louce rovnoměrně, ale soustřeďuje se v pásu podél napřímeného drobného toku, který je zaústěn do Nového rybníka v severovýchodní části přírodní památky. Z dalších pozoruhodných druhů květeny byla zaznamenána nepočtená populace prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*) v jihozápadní části PP pod březovým lesíkem čítající do 10 ks a jeden trs kosatce sibiřského (*Iris sibirica*) v centrální části.

Popsaná floristicky bohatá louka je od okrajů, zejména západních, silně prorůstána třtinou křovištní (*Calamagrostis epideios*). Při západním okraji se místy jedná skoro o monokulturu, která potlačila všechny cennější druhy původní louky. Je těžké stanovit hranici, kam až třtina křovištní prorostla a kam dosud nikoliv, neboť její jednotlivá stébla, v porostu snadno přehlédnutelná, se objevují skoro v celé ploše. Celkově lze konstatovat, že nejméně napadené jsou východní a jihovýchodní okraje, které jsou zároveň floristicky nejcennější. Nepřímá úměra zastoupení třtiny křovištní a floristické bohatosti je v přírodní památce dobře patrná (čím větší zastoupení třtiny křovištní v porostu, tím nižší druhová bohatost floristicky cenných taxonů).

Březový lesík

Při západním okraji přírodní památky se nachází nevelký březový lesík pravděpodobně náletového původu. Z botanického hlediska se jedná o formaci prakticky bezcennou, v podrostu bříz vegetuje populace třtiny křovištní, která se šíří do okolí, nicméně z hlediska zoologického může být vnímána spíše pozitivně (hnízdni příležitost ptáků, úkryt drobných savců). Lesík v současném stavu již není efektivní likvidovat, pravidelným kosením okolo je však nutno zabránit rozšiřování bříz z náletu a třtiny z podrostu lesíka do okolní floristicky bohaté louky.

Pobřežní zóna

Součástí přírodní památky je krátký úsek pobřežní zóny sousedního Nového rybníka. Porost tvoří především pobřežní dřeviny, zejména keřové vrby (*Salix cinerea*, *S. aurita*, *S. fragilis*). Směrem do rybníka je vytvořen úzký litorál, v němž dominuje zblochan vodní (*Glyceria maxima*). Podrost hustých vrb je vlivem zastínění nepatrný, v jejich okraji směrem do louky byly již zaznamenány zajímavější druhy jako: smldník bahenní a ptačinec bahenní (*Peucedanum palustre*, *Stellaria palustris*). Pobřežní zóna v současné podobě je pro přírodní památku přijatelná, kosením je nutno omezit rozšiřování vrbových porostů na úkor floristicky bohatých lučních porostů.

Soupis rostlin

Následující přehled uvádí seznam nalezených druhů vyšších rostlin uvnitř přírodní památky v průběhu terénního průzkumu během vegetační sezóny roku 2005. Druhy označené § jsou zvláště chráněné dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny.

E3:

Betula pendula – bříza bělokorá
Salix fragilis – vrba křehká

E2:

Alnus glutinosa – olše lepkavá (juv.)
Betula pendula – bříza bělokorá (juv.)
Salix aurita – vrba ušatá
Salix cinerea – vrba popelavá

E1:

Agrostis stolonifera – psineček výběžkatý
Achillea ptarmica – řebříček bertrám
Alchemilla sp. - kontryhel
Alopecurus pratensis – psárka luční
Anemone nemorosa – sasanka hájní
Angelica sylvestris – děhel lesní
Betonica officinalis – bukvice lékařská
Briza media – třeslice prostřední
Calamagrostis canescens – třtina šedavá
Calamagrostis epigeios – třtina křovištní
Caltha palustris s.l. – blatouch bahenní
Cardamine pratensis – řeřišnice luční
Carex brizoides – ostřice třeslicovitá
Carex canescens – ostřice šedavá
Carex flava s.l. – ostřice žlutá
Carex gracilis – ostřice štíhlá
Carex hartmanii – ostřice Hartmanova
Carex leporina – ostřice zaječí
Carex nigra – ostřice černá
Carex pallescens – ostřice bledavá
Carex panicea – ostřice prosová
Carex vesicaria – ostřice měchýřkatá
Centaurea jacea – chrpa luční
Cirsium arvense – pcháč rolní
Cirsium palustre – pcháč bahenní
Comarum palustre – zábělník bahenní
Dactylorhiza majalis – prstnatec májový § ohrožený druh
Deschampsia caespitosa – metlice trsnatá
Equisetum fluviatile – přeslička říční

<i>Eriophorum angustifolium</i> – suchopýr úzkolistý	
<i>Festuca rubra</i> – kostřava červená	
<i>Filipendula ulmaria</i> – tužebník jilmový	
<i>Galium album</i> – svízel bílý	
<i>Galium boreale</i> – svízel severní	
<i>Galium palustre</i> – svízel bahenní	
<i>Galium uliginosum</i> – svízel močálový	
<i>Gentiana pneumonanthe</i> – hořec hořepník	§ silně ohrožený druh
<i>Glyceria maxima</i> – zblochan vodní	
<i>Holcus lanatus</i> – medyněk vlnatý	
<i>Hypericum maculatum</i> – třezalka skvrnitá	
<i>Iris sibirica</i> – kosatec sibiřský	§ silně ohrožený druh
<i>Juncus conglomeratus</i> – sítina klubkatá	
<i>Juncus effusus</i> – sítina rozkladitá	
<i>Lathyrus pratensis</i> – hrachor luční	
<i>Lotus corniculatus</i> – štírovník růžkatý	
<i>Luzula multiflora</i> – bika mnohokvětá	
<i>Lycopus europaeus</i> – karbinec evropský	
<i>Lychnis flos-cuculi</i> – kohoutek luční	
<i>Lysimachia vulgaris</i> – vrbina obecná	
<i>Lythrum salicaria</i> – kyprej vrbice	
<i>Mentha arvensis</i> – máta rolní	
<i>Molinia caerulea</i> – bezkolenec modrý	
<i>Myosotis palustris</i> agg. – pomněnka bahenní	
<i>Nardus stricta</i> – smilka tuhá	
<i>Peucedanum palustre</i> – olešníkovec bahenní	
<i>Phalaris arundinacea</i> – chrastice rákosovitá	
<i>Plantago lanceolata</i> – jitrocel kopinatý	
<i>Poa pratensis</i> – lipnice luční	
<i>Potentilla erecta</i> – mochna nátržník	
<i>Ranunculus acris</i> – pryskyřník prudký	
<i>Ranunculus repens</i> – pryskyřník plazivý	
<i>Rumex acetosa</i> – šťovík kyselý	
<i>Sanguisorba officinalis</i> – krvavec toten	
<i>Scirpus sylvaticus</i> – skřípina lesní	
<i>Scutellaria galericulata</i> – šišák vroubkovaný	
<i>Selinum carvifolia</i> – olešník kmínolistý	
<i>Serratula tinctoria</i> – srpice barvířská	
<i>Stellaria graminea</i> – ptačinec trávovitý	
<i>Stellaria palustris</i> – ptačinec bahenní	
<i>Succisa pratensis</i> – čertkus luční	
<i>Symphytum officinale</i> – kostival lékařský	
<i>Urtica dioica</i> – kopřiva dvoudomá	
<i>Valeriana dioica</i> – kozlík dvoudomý	
<i>Veronica chamaedrys</i> – rozrazil rezekvítek	
<i>Vicia cracca</i> – vikev ptačí	
<i>Viola palustris</i> – violka bahenní	

Zvláště chráněné druhy rostlin

Během terénního průzkumu, který byl proveden v průběhu vegetační sezóny roku 2005, byly v zájmovém území přírodní památky Kutiny zaznamenány tři zvláště chráněné rostlinné druhy dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, a to:

Druhy silně ohrožené:

Gentiana pneumonanthe – hořec hořepník
Iris sibirica – kosatec sibiřský

Druhy ohrožené:

Dactylorhiza majalis – prstnatec májový

Minulý plán péče zpracovaný v roce 1996 (prom. biol. A. Albrechtová, AOPK Č. Budějovice) uváděl ještě výskyt všivce *Pedicularis palustris*. V roce 2005 nebyl tento druh potvrzen.

Červený seznam květeny

Dle publikace Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech (Chán a kol. AOPK 1999) byly během vegetační sezóny 2005 ověřeny druhy následujících kategorií:

Silně ohrožené taxony:

Gentiana pneumonanthe – hořec hořepník
Stellaria palustris – ptačinec bahenní

Ohrožené taxony

Comarum palustre – zábělník bahenní
Valeriana dioica – kozlík dvoudomý
Carex hartmanii – ostřice Hartmanova
Dactylorhiza majalis – prstnatec májový
Iris sibirica – kosatec sibiřský

Vzácnější taxony vyžadující další pozornost

Galium boreale – svízel severní
Serratula tinctoria – srpice barvířská

Natura 2000

Pro účel vypracování plánu péče pro přírodní památku Děkanec byla Agenturou ochrany přírody a krajiny zapůjčena mapa soustavy mapování biotopů pro program Natura 2000 v zájmovém území. Mapování pro soustavu Natura 2000 bylo v ploše přírodní památky provedeno v červnu roku 2004.

Na území přírodní památky byly vymapovány následující biotopy:

T1.9	Střídavě vlhké bezkolencové louky
K1	Mokřadní vrbiny

Žádný z uvedených typů vegetace není prioritním stanovištěm z pohledu soustavy Natura 2000. Mapa biotopů v rezervaci je Přílohou Plánu péče č. 6.

Shrnutí a doporučení

Území mezi Tábořem a Bechyní je na floristicky zajímavé lokality poměrně chudé. Jedná se o území člověkem značně ovlivněné, rozsáhlé plochy byly zmeliorovány, pole jsou zcelena do velkých lánů, louky byly rozorány a druhotně zatravněny. Přírodní památka Kutiny je především cennou botanickou lokalitou. Je útočištěm rostlinných druhů, které bývaly v krajině hojné na vlhkých loukách, zničených plošnými melioracemi provedenými v 70. a 80. letech minulého století. Dnes jsou taková stanoviště nepatrnými zbytečky původní rozlohy, které se zachovaly souhrou šťastných náhod. Jakožto pozoruhodná ploška izolovaná plocha v kulturní krajině, které se rozprostírá všude okolo, je přírodní památka Kutiny značně zranitelná.

Vegetační kryt přírodní památky Kutiny je charakteru střídavě vlhkých bezkolencových luk svazu Molinion, v jižní části blíže rybníku s přechodem k podmáčeným stanovištěm svazu Calthion. Nejpozoruhodnějším prvkem květeny přírodní památky je poměrně početná populace hořce hořepníku (*Gentiana pneumonanthe*) čítající v roce 2005 desítky kvetoucích jedinců. Z dalších pozoruhodných druhů květeny byl zaznamenán prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*) a kosatec sibiřský (*Iris sibirica*). Zaznamenáno bylo devět druhů z Červeného seznamu květeny jižní části Čech.

K zániku podobných lokalit dochází v současné době spíše nenápadně. Jsou-li neobhospodařovány zarůstají, přerostou dřevinami, pod nimiž heliofilní druhy zahynou, hrozí jim eutrofizace splachy z okolí, kde na eutrofním stanovišti zvláště chráněné druhy vyhynou, nebo jsou potlačeny nárůstem jiných rostlinných druhů, vzrůstnějších a konkurenčně schopnějších. Jsou-li obhospodařovány, hrozí jim intenzifikace, změny vodního režimu, příliv živin a další vlivy, které rovněž mohou vyhubit předměty ochrany. Jediným východiskem je v takovém případě řízený management stanovený a prováděný tak, aby nepoškozoval předměty ochrany v lokalitě.

V rezervační knize nejsou doloženy zásahy údržby přírodní památky. Z charakteru pokryvu lze usuzovat, že území není a nebylo stabilně udržováno. V minulosti byla plocha pravděpodobně ponechána řadu let ladem, pozůstatkem je březový lesík při západním okraji přírodní památky. Poslední roky bylo kosení pravděpodobně rovněž nepravidelné, v louce se silně uplatňuje několik vzrůstných a konkurenčně silných dominant: tužebník jilmový, třtina šedavá, ostřice třeslicovitá a třtina křovištní, které potlačují ostatní druhy. V louce se soliterně prosadily keřové vrby, které by při pravidelném kosení neměly šanci vzrůst.

Největším nebezpečím pro přírodní památku Kutiny je v současné době šíření třtiny křovištní (*Calamagrostis epigeios*). Třtina zatahuje louku plíživě od okrajů, zejména od západního okraje, a v současné době je skoro problém stanovit, kde dosud není. S nárůstem vitality třtiny křovištní klesá druhová bohatost floristicky cenných taxonů v lučném porostu. Relativně nejzachovalejší je pás při východním okraji přírodní památky, v němž vegetuje populace hořce hořepníku (*Gentiana pneumonanthe*), a jihovýchodní část s vlhkomilnými taxony (*Comarum palustre*, *Carex hartmanii*, *Dactylorhiza majalis*, *Serratula tinctoria*, *Valeriana dioica*, *Stellaria palustris*).

Ideálním managementem pro hořcovou louku by byla extenzivní pastva. Plocha přírodní památky Kutiny je však příliš malá, aby mohla být oplocena a pasena. Občasné přepasení jedním zvířetem je prakticky nerealizovatelné. V takovém případě musí pastvu suplovat kosení. Kosení není zcela ideální a pro hořce je kosení provedené standardním způsobem (1x ročně v červenci) naprosto nevhodné a znamenalo by zánik populace. Aby populace nebyla kosením oslabována, je nutné rostliny nechat odkvést a dozrát semena, v praxi to znamená porost pokosit až v říjnu. Zcela výjimečně je možno porost pokosit brzy na jaře (v květnu), kdy rostliny ještě obrazí a vykvetou, nicméně jarní kosení populaci oslabuje a nelze je uplatnit stabilně. Z popsaných důvodů je nutno plochu s hořci přes léto ponechat a pokosit až v říjnu, kosení není nutné aplikovat každoročně, stačí 1x za dva roky.

Jak je výše uvedeno, plocha přírodní památky je pod silným tlakem třtiny křovištní. Porosty třtiny je naopak žádoucí kosit co nejčastěji, nejlépe 3x ročně, aby populace byla oslabena a nerozšiřovala se. Kosení je vhodné provést na přelomu května a června, poté v červenci a poté ještě na podzim, třeba spolu se segmentem s hořci. Kosení nejméně 2x ročně je nutností.

Ostatní vlhkou louku, na níž není populace hořce ani třtiny křovištní, je vhodné kosit v režimu, jaký je obvyklý pro jednosečné vlhké louky: jedenkrát ročně v červenci. Trs kosatce sibiřského je vhodné z kosené plochy vynechat, v říjnu pak, při kosení plochy s hořci, je možné olámat zralé tobolečky a semena vysít do okolí trsu, čímž by se mohla jeho populace zvětšit.

Kromě managementu přímo uvnitř ZCHÚ je nutno nepřipustit hnojení okolních lučních porostů alespoň v šíři ochranného pásma (50 m pruh kolem hranice přírodní památky) kejdou, zorání a polaření, rozmetání umělých hnojiv nebo používání pesticidů. Rozmetání hnoje lze připustit, nicméně i při použití tohoto druhu statkového hnojiva je vhodné vynechat ochranné pásmo přírodní památky.

Použitá literatura

- Mikyška R a kol.: Geobotanická mapa ČSSR, Academia, Praha 1972
- Neuhauslová Z., Moravec J.: Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky, Botanický ústav Akademie věd ČR, Praha 1997.
- Hejný S., Slavík B.: Květena ČSR 1. Academia , Praha 1988
- Moravec J. a kol.: Rostlinná společenstva ČSR a jejich ohrožení, Severočeskou přírodou, Příloha 1983/1, Litoměřice 1983
- Chytrý M., Kučera T., Kočí M.: Katalog biotopů ČR, AOPK ČR, Praha 2001
- Chán V.: Komentovaný červený seznam květeny jižní části Čech, AOPK, Praha 1999
- Plán péče pro přírodní památku Kutiny, březen 1996
- Podklady mapování Natura 2000, AOPK České Budějovice
- Vlastní terénní průzkum za vegetační sezóny 2005

3. Fauna bezobratlých

Zpracovatel: Doc. RNDr. Jaroslav Boháč, DrSc.

Úvod

PP Kutiny je vlhká bezkolencová louka s populací hořce hořepníku a se specifickou luční entomofaunou (Albrecht, 2003). Převládajícím typem vegetace jsou společenstva střídavě vlhkých luk svazu *Molinion*, podél bezejmenného upraveného potoka s přechody k trvale podmáčeným porostům svazu *Calthion*.

Z bezobratlých v přírodní rezervaci žijí některé vzácné druhy brouků, charakteristické pro oligotrofní mokřady, např. střevlíček *Europhilus fuliginosus*, jašník *Scirtes hemisphaericus*, nosatec *Aleutobius sanguisorbae*, aj. Také některé druhy dvoukřídlých, mimo jiné tiplice *Nigrotipula nigra*, zelenuška *Crassivenula brachyptera* a vrtule *Tephritis angustipennis*, jsou indikátory tohoto typu stanovišť. Posledně jmenovaný druh je vázán na řebříček bertrám (Albrecht, 2003).

Systematický průzkum bezobratlých nebyl v PP Kutiny prováděn a uvedené údaje představují jen namátkové jednotlivé sběry.

Cílem průzkumu v roce 2005 bylo:

- 1/ provést základní průzkum bezobratlých PP Kutiny, zejména se zaměřením na brouky (Coleoptera),
- 2/ zhodnotit současný stav populací indikačních a ohrožených druhů,
- 3/ navrhnout management území z hlediska udržení biodiverzity bezobratlých.

Inventarizační průzkum v roce 2005

Při průzkumu v roce 2005 byly použity zejména metody sběru s pomocí zemních pastí. Tato metoda může sloužit i pro další monitorování jak PP Kutiny a je využívána i v jiných chráněných územích v Českobudějovickém kraji. Z tohoto důvodu uvádím jejich podrobnější popis.

Zdroj použité nomenklatury

Nomenklatura brouků je uvedena podle Jelínka (1993). Systematika názvosloví jednotlivých taxonů čeledi *Staphylinidae* je zpracována podle Boháč & al. (2004). Čeleď *Carabidae* podle Hůrka (1996). Bionomické údaje jsou čerpány z Koch (1989), Boháč & Matějček (2003) a Hůrka (1996). Bionomické údaje o nosatcovitých a mandelinkovitých jsou čerpány podle Strejčka (2000, 2001).

Metody

Jako základ byla použita metodika pro sběr brouků (Krásenský, 2004) vypracovaná pro AOPK ČR. Pro sběr brouků byla použita metoda zemních pastí. Materiál byl sebrán v průběhu července až září v letech 2005. Vzorky byly odebírány v měsíčních intervalech.

Byly sledovány následující biotopy:

- 1/ vlhká louka
- 2/ břeh potoka
- 3/ břeh rybníku

Metoda zemních pastí byla použita na všech studovaných biotopech (vlhká louka, břeh potoka, břeh rybníku). Pasti byly postaveny po pěti kusech v jedné řadě. Pasti byly naplněny ethylenglykolem. Byly kontrolovány v měsíčních intervalech od června do října.

Získaný materiál byl determinován (Lohse, 1964, Hůrka, 1996) a vyhodnocován na základě frekvence výskytu druhů podle reliktnosti výskytu (Boháč, 1988, Boháč, 1990, Boháč, 1999, Hůrka, Veselý, Farkač, 1996). V této kategorizaci byly druhy rozděleny na relikty I. řádu (RI – druhy biotopů nejméně ovlivněných činností člověka), relikty II řádu (RII – druhy stanovišť středně ovlivněných činností člověka, většinou druhy kulturních lesů, ale i druhy neregulovaných a původnějších břehů toků) a expanzivní druhy (E – druhy odlesněných stanovišť silně ovlivněných činností člověka). Nízký podíl expanzivních druhů v biotopech nám signalizuje vysoké přírodní hodnoty zkoumaných stanovišť a naopak. Také podíl reliktních I. řádu ve stanovištích ukazuje na jejich původnost. U ostatních druhů brouků, mimo střevlíků a drabčků, bylo zařazení do ekologické skupiny provedeno na základě literárních údajů (Koch, 1989).

Byl vypočten index antropogenního ovlivnění společenstev brouků (ISD)(Boháč, 1990, 1999). Ten se stanoví podle vzorce: $ISD = 100 - (E + 0,5 R2)$, kde E = frekvence jedinců skupiny E (%) a R2 = frekvence jedinců skupiny R2 (%). Hodnota indexu se pohybuje od 0 do 100. Hodnota blízká nule ukazuje na krajinu silně ovlivněnou činností člověka na které se vyskytují jen expanzivní a hojné druhy. Hodnoty blízké 100 poukazují na krajinu zachovalou neovlivněnou činností člověka. Zde se vyskytují především druhy skupiny R1.

Jak u čeledi Carabidae, tak u čeledi Staphylinidae je důležitým ukazatelem antropogenního ovlivnění krajiny i poměr adaptabilních a reliktních druhů, vůči druhům eurytopním, resp. ubikvistním – Carabidae: R+A : E; Staphylinidae: RI+RII : E.

Podle podílu jednotlivých skupin můžeme lokality rozdělit na:

- antropogenně téměř neovlivněné (podíl skupin R/RI+A/RII = 80-89,9 %)
- antropogenně velmi slabě ovlivněné (podíl skupin R/RI+A/RII = 70-79,9 %)

- antropogenně slabě ovlivněné (podíl skupin R/RI+A/RII = 60-69,9 %)
- antropogenně ovlivněné (podíl skupin R/RI+A/RII = 50-59,9 %)
- antropogenně silně ovlivněné (podíl 30-50%)
- antropogenně velmi silně ovlivněné až degradované (podíl skupin R/RI+A/RII pod 29,9 %)

Bylo upřesněno zastoupení životních forem drabčίκů (Boháč, 1999) a zastoupení stenotopních hygrofilů.

Druhy byly zařazeny podle počtu nalezených exemplářů (metoda čtverců) či podle aktivity (metoda zemních pastí) do čtyř základních skupin:

- **** – dominantní (počet zjištěných jedinců větší než 20)
- *** – subdominantní (počet zjištěných jedinců 10-20)
- ** – recedentní (počet zjištěných jedinců 2-10)
- * – subrecedentní (1 zjištěný exemplář).

Způsob preparace a místo uložení sběrů

Veškeré sběry jsou uloženy ve sbírce autora, a pokud není uvedeno jinak platí Jaroslav Boháč lgt., det. et coll. Část materiálu bude uložena ve sbírce Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

Databáze jevů

Všechny údaje o čeledi drabčıkovitých jako o modelové čeledi jsou ukládány do databáze faunistického průzkumu ČR (Jan Matějčık, Hradec Králové). Tato data jsou dále využívána pro čtvercové mapování rozšíření jednotlivých druhů v ČR a pro studium ohroženosti jednotlivých druhů (viz mapy vytvořené Janem Matějčıkem a seznam drabčıkovitých ČR s vyznačením ohrožených druhů na www.usbe.cz).

Struktura společenstev (počet druhů a srovnání s jinými mokřady v jižních Čechách)

Celkem bylo ve sledovaných biotopech PP Kutiny sebráno v roce 2005 88 druhů brouků (Tabulka 1). Z brouků byli, stejně jako na podobných jihočeských lokalitách, jsou nejvíce zastoupeni drabčıkovití (33 druhů) a střevlíkovití (22 druhů).

Počet druhů brouků zjištěných na jednotlivých biotopech PP Kutiny byl nejvyšší u společenstev mokré louky (69 druhů). Srovnání s jinými jihočeskými lokalitami (Tabulka 2) ukazuje na podobně vysoký počet druhů na mokřících, slatinných a rašelinných loukách (55 druhů u NPR Brouskův mlýn, 67 druhů v Javořické vrchovině, 62 druhů v PP Ostrolovský Újezd, 68 druhů v PP Děkanec, 53 druhů v PP Kaproun, 63 druhů v PP Žemlička). Vysoký počet zjištěných druhů je způsoben zřejmě tím, že a větší vlhkost půdy a rozvoj vegetace je příznivá pro řadu druhů.

Společenstvo břehu potůčku bylo druhé v počtu zjištěných druhů (58 druhů). Srovnání s litorálem řeky Stropnice v NPR Brouskův Mlýn (77 druhů) a PP Ostrolovský Újezd (40 druhů) ukazuje na bohatost litorálních společenstev toků.

Nejnižší počet zjištěných druhů byl u společenstva litorálu rybníka (30 druhů). Tento fakt není překvapující, protože u litorálu rybníků je počet druhů ve společenstvech často podobný (33 druhů v PP Kaproun, 35 druhů v PP Žemlička).

Tabulka 1.

Přehled brouků zjištěných na studovaných biotopech PP Kutiny v roce 2005.

++++ dominantní druhy
 +++ subdominantní druhy
 ++ recedentní druhy
 + subrecedentní druhy

R2 – relikty II. řádu

E – expanzivní druhy.

Čeled/Druh	Mokrá louka	Litorál potoka	Litorál rybníku
Carabidae			
<i>Agonum muelleri</i> (Herbst, 1784) E	++	+	-
<i>Agonum sexpunctatum</i> (Linnaeus, 1758), R2	-	+	-
<i>Agonum versutum</i> Sturm, 1824, R2	+	-	-
<i>Amara eurynota</i> (Duftschmid, 1812), E	+	+	-
<i>Amara plebeja</i> (Gyllenhal, 1810), R2	++	-	-
<i>Anisodactylus binotatus</i> (Fabricius, 1787), E	+	+	-
<i>Bembidion lampros</i> (Herbst, 1784), E	+	+	++
<i>Calathus fuscipes</i> (Goeze, 1777), R2	+	-	-
<i>Calathus melanocephalus</i> (Linnaeus, 1758), E	+	-	-
<i>Carabus granulatus granulatus</i> Linnaeus, 1758, E	+++	++	+
<i>Carabus hortensis hortensis</i> Linnaeus, 1758, R2	+	+	-
<i>Carabus violaceus violaceus</i> O.F. Müller, 1764, R2	+	+	-
<i>Clivina fossor</i> (Linnaeus, 1758), E	+	-	-
<i>Dyschirius globosus</i> (Herbst, 1784), E	+	+	-
<i>Epaphius secalis</i> (Paykull, 1790), R2	-	+	-
<i>Europhilus fuliginosus</i> (Panzer, 1809), R2	-	+	-
<i>Harpalus latus</i> (Linnaeus, 1758), R2	+	-	-
<i>Harpalus rubripes</i> (Duftschmid, 1812), E	+	-	-
<i>Loricera pilicornis</i> (Fabricius, 1775), E	+	+	-
<i>Oxypselaphus obscurus</i> (Herbst, 1784), R2	+	+	+
<i>Poecilus cupreus</i> (Linnaeus, 1758), E	++++	+++	++
<i>Poecilus versicolor</i> (Sturm, 1824), E	++	+	-
<i>Pterostichus strenuus</i> (Panzer, 1792), E	++	+++	+
Hydrophilidae			
<i>Anacana limbata</i> (Fabricius, 1792), R2	-	-	+
Silphidae			
<i>Phosphuga atrata atrata</i> (Linnaeus, 1758), R2	+	-	-
<i>Nicrophorus vespilloides</i> Herbst, 1784, E	+	+	-
Leiodidae			
<i>Sciodrepoides watsoni watsoni</i> (Spence, 1815), R2	++	+	-

<i>Catops chrysomeloides</i> (Panzer, 1794), R2	+	-	+
<i>Catops fuliginosus fuliginosus</i> Erichson, 1837, R2	-	+	-
<i>Catops morio</i> (Fabricius, 1792), R2	+	-	-
Staphylinidae			
<i>Acidota cruentata</i> (Mannerheim, 1831), R2	+	-	-
<i>Aleochara sparsa</i> Heer, 1839, E	-	-	+
<i>Amischa analis</i> (Gravenhorst, 1802), E	++	+	+
<i>Anotylus rugosus</i> (Fabricius, 1775), E			
<i>Arpedium quadrum</i> (Gravenhorst, 1806), R2	+	++	++
<i>Atheta fungi</i> (Gravenhorst, 1806), E	++++	+++	+++
<i>Atheta laticollis</i> (Kirby, 1832), E	+	++	+
<i>Atheta crassicornis</i> (Fabricius, 1792), E	+	+	-
<i>Brachygluta fossulata</i> (Reichenbach, 1816), R2	+	-	-
<i>Carpelimus rivularis</i> (Motschulsky, 1860), R2	-	-	+++
<i>Drusilla canaliculata</i> (Fabricius, 1787), E	++++	++++	++
<i>Gabrius osseticus</i> Kolenati, (1846), E	-	-	+
<i>Gabrius pennatus</i> Sharp, 1910, E	-	-	+
<i>Lathrobium fulvipenne</i> Gravenhorst, 1806, E	+	+	-
<i>Lathrobium longulum</i> Gravenhorst, 1802, E	-	-	+
<i>Olophrum assimile</i> (Paykull, 1800), R2	+	+	++
<i>Omalium caesum</i> Gravenhorst, 1806, E	+	++	+++
<i>Omalium rivulare</i> (Paykull, 1789), E	+++	+	-
<i>Paederus littoralis</i> Gravenhorst, 1802, E	-	+	+
<i>Philonthus cognatus</i> Stephens, 1832, E	+	-	+
<i>Philonthus mannerheimi</i> Fauvel, 1869, R2	+	+	-
<i>Quedius boops</i> (Gravenhorst, 1802), E	+	+	-
<i>Rugilus orbiculatus</i> (Paykull, 1789), E	-	+	-
<i>Rugilus rufipes</i> Germar, 1836, E	+	+	-
<i>Stenus boops</i> Ljungh, 1804, E	-	-	+
<i>Stenus juno</i> Fabricius, 1801, E	+	-	-
<i>Stenus incrassatus</i> Erichson, 1839, E	+	+	-
<i>Tachinus signatus</i> (Gravenhorst, 1802), E	++	+	++
<i>Tachyporus hypnorum</i> (Fabricius, 1775), E	+++	++++	+
<i>Tachyporus chrysomelinus</i> (Linnaeus, 1758), E	+	+	+
<i>Tachyporus nitidulus</i> (Fabricius, 1781), E	+	-	+
<i>Xantholinus linearis</i> (Olivier, 1794), E	+++	++	+
Helodidae			
<i>Scirtes hemisphaericus</i> (Linnaeus, 1767), R2	-	+	-
Geotrupidae			
<i>Geotrupes stercorarius</i> (Linnaeus, 1758), R2	+	-	-
Byrrhidae			
<i>Byrrhus pilula</i> (Linnaeus, 1758), E	+	-	-
Elateridae			
<i>Agriotes obscurus</i> (Linnaeus, 1758), E	+	+	-
Cantharidae			
<i>Cantharis fusca</i> (Linnaeus, 1758), E	+	+	-
Coccinellidae			
<i>Adalia bipunctata</i> (Linnaeus, 1758), E	+	-	-
<i>Coccinella septempunctata septempunctata</i> Linnaeus, 1758, E	-	+	-
Latridiidae			
<i>Corticaria</i> sp.	+	-	-
Chrysomelidae			
<i>Altica lythri</i> Aubé, 1843, R2	+	+	-

<i>Lochmaea capreae</i> (Linnaeus, 1758), R2	+	-	-
<i>Longitarsus succineus</i> (Foudras, 1859), R2	+	+	-
<i>Phyllotreta atra</i> (Fabricius, 1775), E	++	+	-
<i>Phyllotreta exclamatoris</i> (Thunberg, 1784), E	+	+	+
<i>Phyllotreta nemorum</i> (Linnaeus, 1758), E	++	-	-
<i>Phyllotrata vittula</i> (L. redtenbacher, 1849), E	+	+	-
<i>Psylliodes dulcamarae</i> (Koch, 1803), E	-	+	-
Curculionidae			
<i>Apion affine</i> Kirby, 1808, R2	+	+	-
<i>Apion spencei</i> Kirby, 1808, R2	+	+	-
<i>Apion trifolii</i> (Linnaeus, 1768), R2	+	+	-
<i>Ceuthorrhynchus</i> sp.	-	+	-
<i>Hypera arator</i> (Linnaeus, 1758), E	+	-	-
<i>Hypera meles</i> (Fabricius, 1792), E	-	+	-
<i>Otiorhynchus scaber</i> (Linnaeus, 1758), E	+	+	+
<i>Otiorhynchus singularis</i> (Linnaeus, 1758), E	+	+	+
<i>Sitona lineatus</i> (Linnaeus, 1758), E	++	+	-
<i>Sitona sulcifrons</i> (Thunberg, 1798), E	+	+	-

Tabulka 2.

Počet druhů brouků, všech tyrfofilů+tyrfobiontů/stenotopních hygrolilů mezi brouky a počet životních forem drabčků zjištěných na studovaných biotopech jižních Čech a PP Kutiny.

Lokalita, biotop	Počet druhů brouků	Počet tyrfofilů+tyrfobiontů/počet životních forem drabčků	Počet stenotopních hygrolilů
NPR "Novozámecký rybník", (Boháč,2002):			
Rákosiny	18	2/6	7
Litorál	26	0/3	8
Vysoké ostřice	33	1/2	10
Vrbové křoviny	28	0/2	8
Rumicetum maritimi	15	0/2	5
NPR "Brouskův mlýn", niva Stropnice			
Břeh řeky	77	0/6	9
Mokré louky	55	0/6	9
Olšina	62	0/7	11
PR "Dvořiště": výtopa rybníku			
Sphagno-caricion c.	61	3/8	8
Glycerietum maximae-Caricion gracilis	63	2/12	10
NPR "Velký a Malý Tisý":			
Rákosina	75	0/20	10
Bažinné vrbiny	75	0/8	14
Duby na hrázi	15	0/0	10
PR "Borkovická blata":			
Rašelinný bor	64	7/8	8
Bezlesá plocha rašeliniště	41	8/7	7

PR "Kozohlůdky":			
Bažinné vrbiny	41	5/5	8
Bezlesá plocha rašeliniště	39	9/7	7
PR "V Rájích":			
Minerotrofní rašeliniště	51	6/12	6
Podmáčený les	69	1/3	6
Javořícká vrchovina, (Boháč et al., 2005)			
Rašelinné louky	67	2/7	10
PR „Mokřiny u Vomáčků“:			
Rákosina	42	1/13	10
Vysoké ostřice	36	1/7	8
Vrbové křoviny	76	1/4	11
Kulturní louka	41	0/4	5
PP "Ostrolovský Újezd":			
Olišina	76	2/6	11
Mokrá louka	62	0/3	6
Litorál Stropnice	40	0/4	7
PP Děkanec (2000, 2005)			
Olišina	67	0/17	9
Slatinná louka	68	0/8	8
Břehy a bažinné vrbiny	55	0/7	9
Kulturní louka	35	0/4	3
PP Kaproun (Boháč, 2005)			
Rašelinná louka	53	1/6	1
Vrbiny	67	0/6	0
Břeh rybníka	33	0/5	0
Obvodové kanály s posečeným materiálem	43	0/4	0
PP Žemlička (Boháč, 2005)			
Rašeliniště ve výtopě rybníka	20	0/5	3
Litorál rybníka	35	0/5	3
Vrbové křoviny na břehu rybníka	51	0/7	5
Vlhká louka	46	0/4	0
PP Dráčovské tůně			
Břeh Lužnice	79	0/6	15
Litorál tůní	60	0/4	8
Podmáčený les	91	0/5	10
Louka	63	0/4	0
PP Kutiny			
Mokrá louka	69	0/6	0
Břeh potoka	58	0/5	0
Břeh rybníka	30	0/5	0

Složení jednotlivých společenstev na základě frekvence různých skupin podle reliktnosti výskytu

Hodnocení společenstev na základě počtu exemplářů druhů o různé reliktnosti výskytu zjištěných na studovaných biotopech ukázalo absenci reliktů prvního řádu (R1). Zastoupení reliktů druhů řádu (R2) a expanzivních druhů (E) byl na sledovaných biotopech různý (Tabulka 3).

Nejvyšší frekvence exemplářů expanzivních druhů (79 %) byla zjištěna v litorálu rybníka, což indikuje jejich největší antropogenní ovlivnění. Jen o něco nižší bylo zastoupení expanzivních druhů litorálu potůčku (70 %). Nejnižší frekvence expanzivních druhů byla ve společenstvech mokré louky (66 %).

Index antropogenního ovlivnění společenstev brouků byl u sledovaných biotopů následující:

- Mokrá louka – 18
- Litorál potůčku – 15
- Litorál rybníka – 10.5

Z uvedených výsledků je zřejmé, že nejvíce byla činností člověka ovlivněna společenstva brouků břehu. Nejméně byla člověkem ovlivněna společenstva mokré louky.

Tabulka 3.

Frekvence druhů různých ekologických skupin brouků podle reliktnosti výskytu (v %) (R1 – reliktů prvního řádu, R2 – reliktů druhého řádu, E – expanzivní druhy) na studovaných biotopech

Biotop	Mokrá louka	Břeh potoka	Břeh rybníka
Ekologická skupina			
R1	-	-	-
R2	34	30	21
E	66	70	79

Ostatní druhy hmyzu

Společenstva ostatních bezobratlých je charakterizována běžnými druhy kulturních krajiny (motýli *Pieris brassicae*, *Anthocharis cardamines*, *Nymphalis urticae*, *Nymphalis io*, ploštice čeledi *Lygidae* a *Coreidae*, dvoukřídli čeledi *Muscidae*, pavouci čeledi *Lycosidae*, atd.). Nebyl zjištěn nosatec *Aleutobius sanguisorbae*, uváděný Albrechtem (2003). Příčinou může být hlavní použitá metoda sběru (zemní pastí), které není pro fytofágní hmyz příliš vhodná.

Zvláště chráněné druhy živočichů

Z hlediska zákona č. 114/1992 Sb. nebyly zaznamenány žádné zvláště chráněné druhy bezobratlých živočichů. Z hlediska Červené knihy ohrožených a vzácných druhů rostlin a bezobratlých (Škapec, 1992) nebyly zjištěny žádné druhy uvedené v červeném seznamu této knihy. Je však třeba říci, že tato kniha je značně zastaralá a v současné době je již připraven nová aktualizovaný červený seznam jednotlivých skupiny bezobratlých (např. brouci viz Boháč, Matějček, Rous, v tisku).

Závěr

Doporučení pro management PP Kutiny z hlediska bezobratlých

Výzkumy Boháče a kol. (Boháč a kol., 2005) ukázaly, že pro mokřadní biotopy je velmi důležitý vodní režim. Pokud dochází k jeho narušení (např. meliorace) mění se další půdní charakteristiky (obsah organických látek, charakter struktury půdy a půdního povrchu), které silně ovlivňují složení společenstev brouků (především mizí vlhkomilné a další stenotopní druhy). Pro brouky v nivách je důležitý režim pravidelných záplav a disturbancí, které obohacují biodiverzitu.

Navrhuji zachovat současný vodní režim PP Kutiny, který se jeví z hlediska ochrany společenstev epigeických a půdních brouků jako vhodný a dostačující. Doporučuji pokračovat v dlouhodobém monitorování společenstev brouků.

Literatura

- ABSOLON K., 1993: Metodika biomonitoringu ve státní ochraně přírody. Český ústav ochrany přírody, Praha, 45 pp.
- ALBRECHT J. a kol. 2003: Českobudějovicko. In: Mackovčin P. A Sedláček M. (ed.): Chráněná území ČR, svazek VIII. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 808 pp.
- BENICK G. (1974): *Aleocharinae*. - In Freude H., Harde K. W., Lohse G. A. (eds.), Käfer Mitteleuropas. Goecke & Evers, Krefeld, 381 pp.
- BOHÁČ J. 1988: Využití společenstev drabčíkovitých (*Coleoptera, Staphylinidae*) k bioindikaci kvality životního prostředí. – Zprávy Čs. Spol. Ent., Praha, 24: 33-41.
- BOHÁČ J. 1988a: Nové a zajímavé nálezy drabčíků podčeledi *Aleocharinae* (*Coleoptera, Staphylinidae*) v československu. Zprávy Čs. Spol. Ent. ČSAV, 24, 1988: 33-54.
- BOHÁČ J. 1990: Numerical estimation of the impact of terrestrial ecosystems by using staphylinid beetles communities. – *Agrochemistry and soil science*, 39: 565-568.

- BOHÁČ J. 1999: Staphylinid beetles as bioindicators. *Agriculture, Ecosystems and Environment*, 74: 357- 372.
- BOHÁČ J. 2002: Epigeičtí brouci (Insecta, Coleoptera) NPR "Novozámecký rybník" a vliv managementu na jejich společenstva. *Příroda*, 20: 141-156.
- BOHÁČ J. 2005: Návrh managementu pro PP Žemlička na základě provedených inventarizačních výzkumů v minulých patnácti letech z hlediska ochrany biodiverzity bezobratlých živočichů. Manuskript. AOPK, Ček Budějovice, 21 pp.
- BOHÁČ J., FROUZ J., SYROVÁTKA O., 2005: Carabids and staphylinids in seminatural and drained peat meadows in southern Bohemia. *Ekológia (Bratislava)*, 24: 292-303..
- BOHÁČ J. & MATĚJÍČEK J., 2003: Katalog brouků Prahy – drabčíkovití – Staphylinidae, svazek IV, 256 pp.
- BOHÁČ J., MATĚJÍČEK J. & ROUS R. v tisku: Check-list drabčíkovitých (Coleoptera, Staphylinidae) České republiky (2004) se zařazením druhů do skupin podle jejich ekologických nároků a citlivosti k antropogenním vlivům a podle stupně ohrožení. [www.uek.cas.cz/docs].
- HURKA K. 1996: *Carabidae* of the Czech and Slovak Republics. *Carabidae České a Slovenské republiky*. – Kabourek, Zlín, pp. 1-565.
- HURKA K., VESELÝ P., FARKAČ J. 1996: Využití střevlíkovitých (*Coleoptera: Carabidae*) k indikaci kvality prostředí. *Klapalekiana*, 32: 15-26.
- CHÁN V. (ed.), 1999: Komentovaný Červený seznam květeny jižní části Čech. *Příroda*, 16: 1-284.
- JELÍNEK J., 1993: Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). Seznam československých brouků. *Fol. Heyrovskyana, Suppl. 1*: 3-172.
- KOCH K. 1989: *Die Käfer Mitteleuropas, Ökologie* bd. 1. Goecke & Evers, Krefeld, 439 pp.
- KRÁSENSKÝ P., 2004: III. – 5. Metody sběru brouků jako podklad pro inventarizaci bezobratlých. http://www.nature.cz/publik_syst/files12/III_05_Brouci.doc.
- LOHSE G.A. 1964: *Staphylinidae*. In: Freude H.K., Harde, K.W. & Lohse, G.A. (eds.): *Die Käfer Mitteleuropas* Bd. 4. Goecke & Evers, Krefeld., 263 pp.
- SMETANA A. 1958: Drabčící – *Staphylinidae* I, *Staphylininae*. – Fauna ČSR, Praha, NČSAV, 437 pp.
- STREJČEK J., 2000: Katalog brouků (Coleoptera) Prahy. Svazek 1. Čeledi Chrysomelidae, Bruchidae, Urodontidae. DTP: BI-MAC Studio, s.r.o., Praha, 101 pp.
- STREJČEK J., 2001: Katalog brouků (Coleoptera) Prahy. Svazek 2. Čeledi Anthribidae, Curculionidae (s.lat.). DTP: BI-MAC Studio, s.r.o., Praha, 138 pp.
- ŠKAPEC L., a kol., 1992: Červená kniha ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČSFR 3. Bezobratlí. *Příroda*, Bratislava, 155 pp.
- VESELÝ P., 2002: Střevlíkovití brouci Prahy (Coleoptera: Carabidae). Clairon Production, Praha, 167 pp.

Všechny práce známé autorovi, které se týkají daného ZCHÚ:

- ALBRECHT J. a kol. 2003: Českobudějovicko. In: Mackovčín P. A Sedláček M. (ed.): Chráněná území ČR, svazek VIII. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 808 pp.
- CHÁN V. (ed.) 1999: Komentovaný Červený seznam květeny jižní části Čech. Příroda, 16: 1-284.
- KOTLABA F. 1993: Bohatá lokalita hořce *Gentiana pneumonanthe* na Táborsku. Sbor. Jihočes. Muz. V Čes. Budějovicích, přír. vědy, 33: 33-35.

4. Fauna obratlovců

Zpracovatel: Mgr. Alexandra Příbylová

Přírodní památka Kutiny se nachází na severním břehu rybníka Nový v severní části Jihočeského kraje a má rozlohu přibližně 0,8 ha. Nejbližší obcí je obec Hlavatce. Přírodní památka zahrnuje převážně vlhké a střídavě vlhké louky s nevelkým březovým lesíkem a pásem vrb v pobřežní zóně Nového rybníka.

Zoogeografická charakteristika

Zájmové území se nachází v Třeboňském bioregionu 1.31. Fauna regionu je výrazně hercynská, se západními vlivy (ježek západní, ropucha krátkonohá). Fauna je rozhodujícím způsobem ovlivněna existencí početných rybníků, rašelinných luk, rašelinišť a rozlehlých, místy rašelinných lesů. Relativní zachovalost přírodního prostředí se projevuje přežíváním pozoruhodných druhů ptactva - orla mořského, husy velké, volavky červené, případně i reimigrací vymizelých druhů, k jakým patří los evropský. Bohatá je i fauna netopýrů rodu *Myotis*, *Nyctalus* a *Pipistrellus*. Faunistická azonalita se projevuje též inverzemi v podobě demontánního výskytu horských druhů, zejména hmyzích (saranče *Miramella alpina*). Lužnice a Nežárka mají charakter podhorské řeky modifikovaný malým spádem, převažuje ráz parmového pásma, drobné toky mají charakter prstuhových vod.

Významné druhy: vydra říční (*Lutra lutra*), los evropský (*Alces alces*), netopýři rodu *Myotis*, *Nyctalus*, *Pipistrellus*, kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*), volavka červená (*Ardea purpurea*), husa velká (*Anser anser*), zrzohlávka rudozobá (*Netta rufina*), hohol severní (*Bucephala clangula*), orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), tetřívka obecná (*Tetrao tetrix*), břehouš černoocasý (*Limosa limosa*), koliha velká (*Numenius arquata*), vodouš rudonohý (*Tringa totanus*), vodouš kropenatý, (*Tringa ochropus*), rybák obecný (*Sterna hirundo*), rybák černý (*Chlidonias nigra*), kulíšek nejmenší (*Glaucidium passerinum*), břehule říční (*Riparia riparia*), slavík modráček (*Luscinia svecica*), cvrčilka slavíková (*Locustella luscinioides*), moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*), čečetka zimní (*Carduelis flammea*), ropucha krátkonohá (*Bufo calamita*), skokan štíhlý (*Rana dalmatina*), mlok skvrnitý (*Salamandra salamandra*), ještěrka živorodá (*Lacerta vivipara*), zmijs obecná (*Vipera berus*).

Metody průzkumu

Průzkum byl proveden během vegetační sezóny 2005 a byl zaměřen zejména na zjištění přítomnosti zvláště chráněných druhů živočichů. Obojživelníci byli zjišťováni na základě zvukových projevů a odchytem. Ptáci byli determinováni především na základě zvukových projevů, dále pak přímým pozorováním. Ke zjišťování přítomnosti savců na lokalitě bylo využíváno pozorování, čerstvé pobytové známky jako jsou stopy, okus nebo trus. Drobní savci byli odchytni do zemních pastí.

Zaznamenané druhy obratlovců

Druh

ropucha obecná (*Bufo bufo*)
ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*)
užovka obojková (*Natrix natrix*)

ochrana

ohrožený druh
silně ohrožený druh
ohrožený druh

druhy pravděpodobně hnízdící

budníček menší (*Phylloscopus collybita*)
budníček větší (*Phylloscopus trochilus*)
kos černý (*Turdus merula*)
pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*)
pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*)
skřivan polní (*Alauda arvensis*)
sýkora modřínka (*Parus caeruleus*)
strnad obecný (*Emberiza citrinella*)

druhy nehnízdící

kachna divoká (*Anas platyrhynchos*)
racek chechtavý (*Larus ridibundus*)
vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*)

ohrožený druh

rejsek malý (*Sorex minutus*)
rejsek obecný (*Sorex araneus*)
norník rudý (*Clethrionomys glareolus*)
hraboš polní (*Microtus arvalis*)

Zvláště chráněné druhy

Během zoologického průzkumu 2005 bylo v zájmovém území zaznamenáno celkem 18 druhů obratlovců z nichž jeden patří do kategorie silně ohrožených živočichů a tři do kategorie ohrožených živočichů dle vyhlášky MŽP č. 395/1992 Sb. k zákonu č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o ještěrku živorodou (silně ohrožený druh), ropuchu obecnou, užovku obojkovou a vlaštovku obecnou (ohrožené druhy).

Užovka obojková, ještěrka živorodá a vlašťovka obecná jsou rovněž uvedeny v Červené knize ohrožených a vzácných druhů rostlin a živočichů ČSSR (Sedláček K. a kol. 1988, Baruš a kol. 1989): Užovka obojková a ještěrka živorodá jako ohrožený druh, vlašťovka obecná jako druh vyžadující další pozornost.

Shrnutí

Z hlediska obratlovců lze hodnotit přírodní památku Kutiny jako druhově nepříliš pestrou, což je z velké části způsobeno malou rozlohou (0,8 ha). Celkové spektrum zaznamenaných živočichů je úměrné podmínkám a rozloze lokality.

Použitá literatura

- Anděra M., 2000: Atlas rozšíření savců v České republice - III. Hmyzožravci (*Insectivora*). Národní muzeum, Praha.
- Anděra M., Beneš B., 2001: Atlas rozšíření savců v České republice – IV. Hlodavci (Rodentia) – část 1. Národní muzeum, Praha.
- Anděra M., Hanzal V., 1996: Atlas rozšíření savců v České republice - II. Šelmy (*Carnivora*). Národní muzeum, Praha.
- Baruš V. a kol., 1989: Červená kniha vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů ČSSR 2. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.
- Baruš V., Oliva O. a kol., 1992a: Fauna ČSFR – Plazi, Reptilia. Academia, Praha.
- Baruš V., Oliva O. a kol., 1992b: Fauna ČSFR – Obojživelníci, Amphibia. Academia, Praha.
- Bejček V., Šťastný K., Hudec K., 1995: Atlas zimního rozšíření ptáků v České republice 198 – 1985. H&H, Jinočany.
- Culek M. a kol., 1996: Biogeografické členění České republiky. – Enigma, Praha.
- Hudec K. a kol., 1994: Fauna ČR a SR – Ptáci 1. Academia, Praha.
- Hudec K., Černý W. a kol., 1977: Fauna ČSSR – Ptáci 2. Academia, Praha.
- Hudec K. a kol., 1997a: Fauna ČSSR – Ptáci 3/I. Academia, Praha.
- Hudec K. a kol., 1997b: Fauna ČSSR – Ptáci 3/II. Academia, Praha.
- Sedláček K. a kol., 1988: Červená kniha vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů ČSSR 1. Státní zemědělské nakladatelství, Praha.
- Šťastný K., Bejček V., Hudec K., 1997: Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 1985 – 1989. H&H, Jinočany.
- Zwach I., 1990: Naši obojživelníci a plazi. 1990: Státní zemědělské nakladatelství, Praha

1 2
3

Příloha č. 9a

Přírodní památka Kutiny

Fotodokumentace

1. PP Kutiny - jarní aspekt (foto 26. 5. 2005)
2. PP Kutiny - zbytky sraňiny (foto 26. 5. 2005)
3. PP Kutiny - letní aspekt (foto 26. 7. 2005)

4 5
6

Příloha č. 9b

Přírodní památka Kutiny

Fotodokumentace

- 4,5. hořec hořepník (*Genciana pneumonanthe*) - hlavní předmět ochrany (foto 26. 7. 2005)
- 6. srpice barvíšská (*Serratula tinctoria*) (foto 26. 7. 2005)